A°. 1844. Nº. 17.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Donderdag den 8 Februarij.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

PARIJS den 5 februarij.

Tusschen den Koning en de Ministers hebben aanhoudend conferentien plaats, welke reeds vroegtijdig beginnen, en tot laat in den nacht voortduren. Het gerucht blijft steeds van ophanden zijnde wijzigingen in het Kabinet spreken. Ook zegt men dat de maarschalk *Soult* sterk verlangt tot het ambteloos leven terug te keeren, maar daarvan wederhouden wordt, uit vrees dat zijne aftreding de ontbinding van geheel het Ministerie na zich slepen zou.

De heer *de Salvandy* heeft zich gisteren zeer lang met den graaf *Molé* onderhouden. Het aannemen van zijn ontslag als ambassadeur te Turyn, zijne vervanging aldaar door den graaf *Mortier*, en die van dezen door den graaf *Pontois*, als ambassadeur bij het Zwitsersch Bondgenootschap, is nu officieel bekend gemaakt.

— De tijding wegens het afsterven der Infante van Spanje, dona *Louisa Carlotta*, gemalin van den infant don *Francesco de Paule*, in den ouderdom van ruim negen en dertig jaren, heeft zich bevestigd. Zij was de zuster der ex-regentes *Maria Christina*, en dus de tante der tegenwoordige Koningin. Men weet hoe het huwelijk van deze met haren oudsten zoon steeds het doel van al haar streven is geweest, en met haren dood zal vermoedelijk de laatste kans op verwezenlijking van dit plan vervallen zijn, dewijl de Infant algemeen als een man zonder geestkracht wordt beschouwd. Het was aan den moed en het beleid der nu overledene, toen deze nog in goede verstandhouding met hare Zuster leefde, dat de jeugdige koningin *Isabella II* hare kroon verschuldigd is.

— Het officieel dagblad van Napels kondigt de erkenning van dona *Isabella II* als Koningin van Spanje, door het Hof der Beide Siciliën, de herstelling der goede verstandhouding tusschen de twee Gouvernementen, en de benoeming van den prins *Carini* tot minister plenipotentiaris te Madrid aan.

— Heden waren de 5 per cents geconsolideerden 124 fr. 80 centimes a contant en 124 francs 90 centimes tegen ultimo; de 3 per cents 81 francs 75 centimes a contant en 81 francs 90 centimes tegen ultimo; Napels 106 francs 95 centimes; Spanje werkelijke schuld 30 en 7 achtsten; Holland 2½ per cents 55 en 1 achtste.

'sGRAVENHAGE den 6 februarij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen onderscheiden verzoekschriften uit Rotterdam, Middelburg, Amsterdam, Groningen, Zutphen en andere plaatsen, tegen de voorgestelde belasting op de bezittingen; uit Amsterdam, houdende een plan tot geldleening; van suikerraffinadeurs uit dezelfde stad, tegen de bestaande wet op de suikers, en van *Cats* en *Janssen*, terugkomende op vroeger ingezonden plannen. — Al deze verzoekschriften worden naar de daartoe gestelde Commissie verzonden.

De Centrale Afdeeling brengt verslag uit over het ontwerp van wet, tot aanvulling der middelen over 1844 en 1845.

De President stelt voor, de beraadslagingen over dat ontwerp te doen plaats hebben na afloop van die tot dekking van den achterstand over 1841—1843.

De heer *de Monchy* stelt voor, om de beraadslagingen te doen plaats hebben na die over de belasting op de bezittingen. In art. 2 toch der wet tot aanvulling der middelen over 1844 en 1845 wordt op die belasting gewezen. Nu bestaan die middelen niet, en is het de vraag of die ooit zullen bestaan? Ook wegens art. 1 der wet, nopens eene verhooging van accijns, acht de spreker het gepast de beraadslagingen later te doen plaats hebben.

De heer *van Rijckevorsel* ondersteunt dit gevoelen.

In hoofdelijke omvraag gebragt, wordt, met 27 tegen 20 stemmen, het voorstel van den President goedgekeurd. Tegen hebben gestemd de heeren *van Rijckevorsel*, *Schooneveld*, *Nederburgh*, *Brouwer*, *van Goltstein*, *de Jong*, *Romme*, *Petit*, *Gouverneur*, *Anemaet*, *van Nagell*, *Verwey-Méjan*, *Corneli*, *Kniphorst*, *Faber van Riemsdijk*, *Mutsaers*, *de Monchy*, *Luzac*, *Michiels van Verduynen* en *van Sasse van IJsselt*.

De Centrale Afdeeling brengt verslag uit over het ontwerp van wet, tot aflossing van schuld aan de Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De dag der beraadslaging over dat ontwerp zal nader bepaald worden.

De heer *van Dam* herinnert dat hij, bij de beraadslagingen over de vraag, welke voordragt het eerst aan de orde moest worden gesteld, er op aangedrongen had dat in het ontwerp nopens den achterstand van 1840 de verwijzing op de wet nopens de bezittingen zou worden weggelaten. Daaraan is thans toegegeven. De redenaar meent dat er evenwel eene uitlating bestaat, aangezien niets gezegd is nopens de vrijwillige geldleening.

De Voorzitter zegt, dat ook dit punt nader verbeterd is.

De beraadslagingen worden geopend over het ontwerp van wet, tot regeling en dekking van den achterstand over 1840 en vroeger.

De heer *van Panhuys* beschouwt het op zichzelf als zeer goed, dat dag eindelijk is aangebroken waarop de achterstand van 1840 en vroeger het onderwerp der beraadslaging uitmaakt. Welke droevige herinneringen toch deze zaak, zoowel ten aanzien der dwalingen van een vorig Bestuur, als ten opzigte van den uitslag van diplomatische schikkingen, bij de Vertegenwoordiging moge opwekken, zoo moet echter elke stap, gedaan met het doel om 's Lands financiewezen op beteren voet te brengen, welkom zijn. Intusschen kan het niet onverschillig wezen hoedanig men orde en regelmaat zal herstellen en hoedanig men zijne schulden zal afdoen. Daartoe wordt gevorderd: 1°, dat die regeling van den achterstand kunne gezegd worden in allen deele overeenkomstig de waarheid te zijn; 2°, dat zij volledig zij, en 3°, dat zij waarborgen oplevere voor doeltreffend gebruik van de tot dekking verlangde sommen. Aan die drie vereischten het onderhavig onderwerp toetsende, vindt de spreker dit onvoldoende.

Wat het eerste vereischte betreft, klaagt hij over gemis aan duidelijkheid en eenvoudigheid in de staten. De Minister van Finantien schroomde niet, zeide hij verder, in zijne rede, bij gelegenheid der wet tot het daarstellen van de schuld der 18 millioen, in december 1840, te zeggen, dat men tot dekking van uitgaven fondsen had gebruikt, die ter bewaring in de schatkist voorhanden waren, maar die thans weder moesten worden aangevuld. De Minister weidde uit over den post van *f* 7,680,000, nopens de gelden van den Rijnspoorweg, welken hij den moeijelijksten van allen noemde. Hij toonde aan hoe ook deze gelden in 's Rijks schatkist waren gedeponeerd om bewaard te worden, en hoe men daarvan tijdelijk heeft gebruik gemaakt, in de meening dat het ontbrekende uit de inkomsten der Oostindische Bezittingen, uit welke men grootere bijdragen verwachtte, zou kunnen worden aangevuld. Ten slotte sprak Z. Exc. nog op nieuw van de noodzakelijkheid, dat er subsidien wierden verleend, met het doel om de kassen, die onder bewaring waren geweest, weder aan te vullen.

Hoe verschillend van de toenmalige voorstelling is nu de tegenwoordige? Terwijl, aan den eenen kant, als eene baat wordt voorgesteld eene som van meer dan 4 millioen, die men vroeger van zijne eigen instelling, het Amortisatie-Sijndicaat, had geleend, maar niet behoeft terug te geven, eene som, die, hoewel niet aanwezig, echter bij art. 5 als middel van dekking wordt aangewezen; terwijl men vaststelt dat er baten kunnen aanwezig zijn, wanneer men aan zijne eigen instellingen en ondernemingen evenveel of meer gelden schuldig is, dan men voorstelt daarvan te ontvangen. Dit is het geval met de Lands drukkerij, met den Zuidplas en 's Rijks eigen begrootingen. Terwijl men op deze wijze verschillende baten fingeert, stelt men, aan de andere zijde, lasten die als zoodanig niet kunnen worden beschouwd. De spreker haalt verscheiden posten daartoe aan, tot staving van zijne meening, dat in menigerlei opzigt de overgelegde staat op eene fictie berust.

Wat het tweede vereischte, de volledigheid, betreft, niettegenstaande zulke plegtige verzekeringen, zegt de spreker, als in 1840 en nog bij de voorgestelde regelingswet in 1843 door een vorigen staatsdienaar voor de finantien gegeven, is het gebleken, dat de openingen, wegens den toestand van 's Lands finantien gedaan, niet werkelijk van dien aard waren zoo als men ze had toegezegd, dat is volkomen, en er ontbrak nog het een en ander aan, om de verklaringen waar te doen zijn, omtrent den staat van zaken gegeven. De vorderingen, die wijlen Z. M. de Graaf van Nassau jegens het Rijk had, wegens het op nederlandsch grondgebied gelegen deel van het kanaal van Gent naar Terneuzen, het kanaal van Voorne en het kanaal van de Grift, alles ten bedrage van vier millioen, werden destijds verzwegen. Ook die vorderingen had men nu op den staat moeten brengen, wilde men den achterstand van vóór 1840 waarachtig regelen, al ware het dan maar dat zij *pro memorie* waren uitgetrokken. Ook ten aanzien van het Luxemburgsche punt is de staat onvolledig, want deze vermeldt de lasten, zonder de baten te noemen.

De spreker dringt niet aan op grootere voldoening of vergoeding wegens deze punten, dan bij het bijvoegsel uit de memorie van beantwoording wordt toegezegd. Het is eene der menigvuldige hardheden jegens ons, na de omwenteling van 1830 gepleegd, dat ook de Agnaten van het Huis van Nassau, evenmin als de Duitsche Bond, eenige schade mogten lijden bij de gebeurtenissen, die met de uiteenscheuring van het Rijk der Nederlanden gepaard gingen, maar nu die som eenmaal betaald is, en misschien wegens den drang der omstandigheden destijds moest betaald worden, zal Nederland die, naar het inzien van den spreker, moeten blijven missen; zonder deze toch bezat het Limburg niet, zonder een last van eventuele erfopvolging van de Walramsche lijn van het Huis van Nassau.

Wat prins *Frederik's* domeinen betreft, heeft de spreker de overtuiging, dat zij een prijs waren, tegen welken Nederland Luxemburg onder zijne provincien heeft mogen tellen. Hij ontleent dit aan het rapport van de commissie tot de Grondwet van 1815.

Wat het derde door hem verlangde aangaat, waarborgen voor doeltreffend gebruik tot dekking der verlangde sommen, hij mist die waarborgen. Vooreerst heeft hij zich maar niet kunnen overtuigen, dat de tot dekking van het te kort verlangde *f* 4,300,000 noodig zijn. Immers, wanneer men den liquidatie-staat inziet, dan ontwaart men dat verreweg het grootste gedeelte van den achterstand betaald is, en zelfs, na optelling der baten, nog meer te ontvangen dan te betalen overblijft *f* 121,301. Nu kan men zeggen, dat de schatkist voor de opgegeven 4½ millioen in voorschot kan gezegd worden te zijn. Maar hoe is dan diezelfde schatkist bij magte geweest dat voorschot te doen?

Ofschoon Rijnspoorweg, Haarlemmermeer en provinciale fondsen niet op den staat met name voorkomen, acht de spreker die echter door fictive andere posten gedekt; want zonder dat zou niet alleen in den vorm, maar ook in het wezen der zaak de staat geene waarheid behelzen. Het geld moet dus van elders zijn gekomen, en dan blijft er niets over dan de gissing, dat de som van 4½ millioen is gevonden door de te gelde making of beleening van schatkistbiljetten, met name die, daargesteld bij de wet van december 1840. Is dit het geval, dan is gehandeld in strijd met de wettelijke bestemming dier gelden. Waarom het dus ook niet gezegd? Men had daardoor gunstiger voor de wet gestemd; want nu men de noodzakelijkheid van het toestaan eener som van 4 millioen niet heeft aangetoond, en buitengewone lasten zich in het verschiet vertoonen, moeten velen huiverig zijn, al is het dan voorloopig, 4½ millioen reeds aanvankelijk toe te zeggen.

De spreker wijt een en ander aan de wijze van opmaken van den staat; de verevening van de Algemeene Rekenkamer behoorde zich te bepalen alleen tot die reëele lasten, welke men bij de Wetgeving wenschte te zien vastgesteld, terwijl geene aanwijzing van gelden, tot aanvulling van het te kort, thans reeds behoorde plaats te hebben, maar slechts een crediet aan de Regering geopend worden, ten einde naar gelang van de wezenlijke behoefte in het te kort te kunnen voorzien.

Hij zal om al deze gronden stemmen tegen de wet.

De heer *van Goltstein* keurt het denkbeeld om den achterstand te regelen, en zich den waren staat van zaken voor oogen te stellen, goed. Zijns erachtens is niet voldoende bewezen, wat er verschuldigd is, en wat voldaan moet worden. Met leedwezen heeft hij opgemerkt, dat de Regering het stelsel van verdichting nog niet heeft opgegeven. Het is aan dat ongelukkig stelsel te wijten, dat wij in dien treurigen toestand geraakt zijn, waarin wij thans verkeeren. De waarheid, in alle hare naaktheid en zuiverheid, moet aan de Vergadering worden voorgelegd. Met al de geleverde staten is het eene onmogelijkheid zich den juisten toestand van zaken voor oogen te stellen. De redenaar doet zien hoe verkeerd het laatste antwoord der Regering geweest is, nopens het vraagstuk der schadevergoeding voor de domeinen van prins *Frederik*. Zij verklaarde, dat zoodanige vergoeding noch op gronden van regt, noch van billijkheid, kan gegrond zijn, en desniettemin bood men eene vergoeding aan.

Men verlangt, zegt de redenaar verder, van de Kamer voorziening in den achterstand, dekking van te korten, regeling van de loopende en volgende dienst, en verevening van den verachterden finantiëlen toestand. Men wil de toekomst des Lands verzekeren. Maar bestaan er waarborgen, om den terugkeer van dien treurigen toestand onmogelijk te maken? Ter beantwoording dier vraag stelt hij eene andere, dat is, welke is de reden en de oorzaak van den geldelijken nood, waarin wij ons bevinden, en die ons op den rand van den afgrond geplaatst heeft? Het antwoord, zegt de spreker, is niet moeijelijk te geven. Die nood is te wijten aan den onvolkomen toestand onzer staatsinrigtingen; aan het gemis hier te Lande van een hoofdvereischte in eene constitutionele regering, dat namelijk de Vertegenwoordiging op de ontvangsten en uitgaven van den Staat het noodige toezigt kunne uitoefenen en de Regering kunne beletten, tot onwettige uitgaven over te gaan. Het is daaraan te wijten, dat de Vertegenwoordiging haren oorsprong niet uit de Natie zelve ontleent; dat het vertegenwoordigende stelsel bij ons nog verkeerd is ingerigt. Men behoort het middel aan te wenden, om deze gebreken te doen ophouden. De Vertegenwoordiging behoort de kracht te bezitten, om tegen alle verkeerdheden in het finantiële te kunnen waken. Hij wil dat het tot eene herziening der Grondwet kome.

De heer *Menso* treedt in eene ontwikkeling van hetgene sedert 1840, ten aanzien van 's Rijks finantien is voorgevallen; gaat na, in welken staat de nieuwe Regering die gevonden heeft, en komt daarbij tot de slotsom, dat het noodzakelijk is, door een krachtig middel, de achterstanden en te korten te dekken, en de zoo zeer geschokte finantien te regelen. De Kamer behoort de Regering in staat te stellen, den geregelden loop van zaken vol te houden, en het crediet des Lands te bewaren.

De heer *van Akerlaken* betoogt, dat de wijze, welke de Regering bij de voorgestelde regeling van den achterstand gevolgd heeft, juist en doeltreffend is. Hij deelt derhalve allezins het gevoelen van de meerderheid der Kamer, hetwelk in het voorloopig en algemeen verslag der Centrale Afdeeling reeds is ontvouwd. Hij staaft zijne meening met uitvoerige berekeningen, en dit wel met het doel, om te doen zien, dat de meerderheid niet uit blind vertrouwen, maar met volkomen kennis van zaken handelt. Zijns inziens bestaat er wel degelijk waarheid, duidelijkheid en klaarheid in de rekeningen en staten.

De heer *Luzac* had gaarne verlangd, dat er geene openbare beraadslaging over de aanhangige finantiële voordragten zou hebben plaats gehad, dan nadat men zou hebben kunnen beoordeelen, aan welke politische beginselen men de goedkeuring daarvan zou hechten. Er moet, naar zijne overtuiging, meer voor de toekomst gedaan worden dan 's Lands finantien te regelen. Er moet zorg gedragen worden dat de feilen, die vroeger hebben plaats gehad, niet weder begaan kunnen worden. De staatshuishouding moet worden herzien. De oude weg moet geheel en al worden verlaten. De regeling der finantien zal geene vernieuwde kracht aan den lijdenden en zieken Staat geven. Hij meent de ronde verklaring te moeten afleggen dat, bijaldien hij de overtuiging had of verkreeg, dat de Regering in dit opzigt aan zijnen innigen wensch zou voldoen, dit een krachtig middel zou zijn, om hem en velen een gunstiger oordeel over eenige voorgedragene ontwerpen te doen vellen. Steeds heeft hij de noodzakelijkheid der herziening, bij elke gelegenheid, in de Afdeelingen, waartoe hij behoorde, volgehouden. In de verslagen der Centrale Afdeeling is

de politieke beschouwing der voordragten nogtans weggelaten. De Regering heeft derhalve nog geene aanleiding gevonden, om zich op eene officiële wijze nopens dit aangelegen onderwerp uit te laten. In dien stand van zaken, meent hij, alvorens zijne stem aan het ontwerp te kunnen geven, de Regering te mogen en te moeten vragen of zij voornemens is, na de regeling der finantien, tot eene herziening onzer gebrekkige staatsinstellingen te besluiten, en daartoe nog in deze Zitting over te gaan? Het antwoord, dat hem hierop zal worden gegeven, zal van grooten invloed zijn op het aandeel van hem en ongetwijfeld van velen der leden, ten aanzien der finantiële voorstellen. Hij houdt het er voor, dat eene ondubbelzinnige verklaring, door vele leden der Kamer, bij de Regering gelden zou. Verkrijgt hij de verlangde verklaring van de Regering niet, dan zou het hem duidelijk worden, dat men het bestaande geheel behouden wil, en dan is hij overtuigd, dat men de Natie lasten wil opleggen, om zich uit den oogenblikkelijken nood te redden, en dat de gevraagde middelen slechts ten doel hebben, de staatshuishouding op den tegenwoordigen gebrekkigen voet voort te zetten. De ondervinding, welke hij gehad heeft, van hetgene in 1830 in de vergadering is voorgevallen, maakt het hem tot pligt, ten deze met behoedzaamheid te werk te gaan.

Nu, zegt hij, na al het vroeger gebeurde omtrent eene herziening der Grondwet te hebben doorgeloopen, wordt het tijd, daar men der Natie nieuwe en drukkende bezwaren wenscht op te leggen, dat men ook besluite tot eene verstandige noodzakelijke herziening onzer staatsinstellingen. Dit zou de overtuiging geven, dat men niet alleen voor den dag van heden zorgen, maar ook zijne blikken op de toekomst vestigen wil. Ook herinnert de Redenaar, dat in 1841, bij de behandeling der eerste tweejarige staatsbegrooting, op de herziening aangedrongen is, maar dat men toen dat denkbeeld heeft verworpen door te verzekeren, dat 's Lands finantiële toestand zonder deze wel kon worden gered, en de begrooting voor 1844 en 1845 wel op zuiniger voet zou worden ingerigt. Ook in 1841 werden de waarschuwende stemmen van zoo vele Vertegenwoordigers niet gehoord, en alles bleef op den ouden voet. Wat was er het gevolg van? dat men het nu als eene dringende behoefte beschouwt, de te korten te dekken, die de jaren 1841, 1842 en 1843 hebben opgeleverd. Zoowel bij de beraadslagingen over de conversie, in mei, als over de begrootingen, in september 1843, is dit onderwerp levendig ter sprake gekomen. Het getal voorstanders der spoedige herziening vermeerderde allengkens. Niemand verlangde ze echter vóór de vaststelling der begrooting, of vóór de regeling der finantien. Na al het gebeurde, na de treurige ondervinding, die men verkregen had, had men mogen verwachten, dat de Regering te dezen opzigte een verblijdend vooruitzigt zou hebben gegeven. Maar noch in de troonrede, noch in eenig ander stuk, werd daarvan een woord gesproken of gevonden. De Kamer begreep intusschen, met eene meerderheid van 22 tegen 17 stemmen, van deze aangelegenheid in het adres, in antwoord op de troonrede, gewag te moeten maken en den wensch te uiten, dat de Regering het geschikte oogenblik daartoe niet voorbij zou laten gaan. Hoe dit opgenomen is, kan blijken uit het rapport der Commissie van de Kamer, die gelast geweest is, het adres der Staten-Generaal aan te bieden. Na deze herinneringen, meent hij het te mogen en te moeten vragen of de Staat geheel gered zal wezen, indien 's Lands finantien zullen zijn geregeld? Dan wel, of het niet pligtmatig, verstandig is, eindelijk aan den algemeenen wensch, aan de bestaande dringende behoefte te voldoen? Is eenmaal de politische beschouwing dezer ontwerpen afgeloopen, bepaalt zich alles tot eene eenvoudige geldquestie, dan zullen de deliberatien spoedig een gemakkelijk karakter aannemen. Maar zoo lang dit het geval niet is; zoo lang men overtuigd is, dat eene finantiele regeling slechts eene gedeeltelijke redding zal daarstellen, kan men van den gemoedelijken vertegenwoordiger niet verwachten, dat hij tot eene slechts tijdelijke en gedeeltelijke regeling en redding zal medewerken. Er moet meer gedaan worden, dan gelden van de Natie gevorderd. Er moet tot eene herziening worden overgegaan. En hij acht zich ongeregtigd, om bij dit gevoelen, dat hem bezielt zonder eenig stellig vooruitzigt daaromtrent te bekomen, tot halve maatregelen de hand te leenen. Indien de Regering deswege geene toezegging doet, omdat de meening van de meerderheid der Kamer niet duidelijk gebleken is, dan acht hij het wenschelijk, dat de Kamer zich daarover op eene ondubbelzinnige wijze uitlate. Vurig hoopt hij het, dat de Kamer zich, op de eene of andere wijze, ten deze duidelijk verklare. Vindt de Regering het tijdstip tot de herziening nog niet gekomen, zal zij daartoe niet overgaan, welnu, zij verklare het; dan zal de wederzijdsche positie juist worden afgebakend. Zij die dan haar gevoelen deelen, zullen zich aan hare zijde paren; maar zij, daarentegen, die uit volle overtuiging eene andere meening voorstaan, zullen hare tegenstanders wezen. Op die wijze wordt de ware en zuivere tegenstand op gegronde consideratien van politieken aard geboren, en de tijd zal dan moeten leeren, hoe lang de Regering haar gevoelen zal zien boven drijven.

De heer *Luzac* gaat vervolgens na, welke wijzigingen hij voornamelijk in de Grondwet verlangen zou. Hij verlangt: 1.° dat de deliberatien der Kamer op eene meer grondwettige wijze plaats hebben, dat is, door het invoeren van amendementen, hetgene in eene vergadering als deze zoo noodzakelijk is; 2.° dat aan den Koning het regt tot ontbinding der Kamer verleend worde, een regt dat geen constitutioneel Koning, zelfs niet die van Griekenland, mist, en waarvan de behoefte zoo menigmaal gebleken is; 3.° dat het stelsel van verkiezingen worde veranderd, en regelregte verkiezingen worden ingevoerd, op de wijze als omschreven is in het zesde stuk der *Ontwikkeling* van den graaf *van Hogendorp*, uitgegeven op 17 januarij 1831; 4.° dat de Kolonien van den Staat niet verblijven onder zoodanig opperbestuur, als dit sedert 1815 het geval geweest is, maar dat zij onder de bijzondere wetten worden gebragt, door den Koning, in gemeen overleg met de Staten-Generaal vastgesteld; 5.° dat alle aanleiding tot het behoud der zoo kostbare inrigtingen van de provinciale hoven wierd weggenomen, en 6.° dat alle artikelen worden veranderd, die tegenwoordig tot dubbele uitleggingen aanleiding geven, of die zich door duisterheid kenmerken.

Vele noodzakelijke verbeteringen worden algemeen gedeeld en zijn door de Ministers zelve dikwerf erkend. Zij verzuimen dan niet, handen aan het werk te slaan. Hij kan er niet toe besluiten de Natie te bezwaren, zonder hoop op beter uitzigt. De Regering moet de lessen der geschiedenis niet uit het oog verliezen, en de waarschuwende stem niet versmaden van hem, die in 1813 Nederland heeft opgebeurd; die gedurende jaren als volksvertegenwoordiger den gang van zaken van nabij heeft gadegeslagen; die toen van het staatstooneel is afgetreden; die later in tijden van kommer en nood, schier onder het gedruisch der wapenen, in zijne Grondwet verbeteringen, overeenkomstig de behoeften des tijds, wenschte gebragt te zien, die destijds aantoonde dat, zonder die verbeteringen, voor Nederland geene redding, geen heil te verwachten was, en dat de geheele staats-huishouding op een zuiniger en eenvoudiger voet moest worden gebragt, opdat die met het nationaal vermogen overeenkome.

De heer *van Dam* deelt de gevoelens der sprekers uit Groningen, Utrecht en Leyden. Ook hij verheugt zich, eindelijk naauwkeurig met 's Lands finantiëlen toestand bekend te zijn geworden. Hij verheugt zich, dat de bezorgdheid, bij vorige discussien aan den dag gelegd, verdwenen is, als ware er nog zoo veel verholen en verborgen. Hij deelt het gevoelen, dat met de vergadering nopens het vraagstuk der domeinen van prins *Frederik* niet op eene geheel grondwettige wijze is gehandeld. Hij kan zich niet gewennen aan het denkbeeld, dat de Ministers den Koning sprekende tot de Kamer invoeren. 's Konings geëerbiedigde naam moet niet worden misbruikt. Men had niet den Koning moeten doen spreken, maar van den Koning moeten gewagen. Wat de wet zelve betreft, de redenaar kan zich daarmede niet vereenigen, er blijven op den staat 4½ millioen over, waarvan de bestemming niet bekend is. Die geldruimte in de schatkist moge aangenaam wezen; zij is echter onverantwoordelijk wanneer zij door zoo groote offers moet verkregen worden. — De beschouwingen, nopens eene herziening der Grondwet, deelt de spreker ten volle. Wanneer vroegere Regenten dezer Landen een offer vroegen, dan hadden zij de wijsheid daarvoor eenig privilegie te verleenen. Van daar de oorsprong van zoo vele bijzondere verkregen regten. Het was aan de tegenwoordige Regering voorbehouden een der meest drukkende offers, welke ooit in het brein eens Ministers konden opkomen, te vragen, zonder daarvoor eenige vergoeding toe te staan. Worden zoo vele millioenen ingewilligd, dan wordt de staat van verderf bevestigd; dan wordt aan de Regering gelegenheid gegeven van doof te blijven voor de stem der natie. Het ligt niet in de gedachte der Regering den wensch der natie te verwezenlijken. De finantien zullen geregeld, en de toestand der Ministers daardoor gemakkelijk gemaakt worden. Wie zou ook minister willen zijn, wanneer aan de Kamer zoo veel magt verleend wierd. Hierin is de reden te zoeken waarom de Regering van geene verandering wil hooren. De redenaar echter zal niet medewerken tot eenige regeling der finantien, omdat hij overtuigd is, dat deze slechts op misleiding zal uitloopen, en omdat hij niet verzekerd is, dat van stonde af de oude weg zal worden verlaten, welke ons gebragt heeft tot de beraadslagingen van zulke wetten, als de Regering aan de Kamer heeft durven aanbieden. Hij weigert zijne stem aan deze wet.

De heer *Duymaer van Twiss* gelooft dat de wensch tot herziening der Grondwet een nationale wensch geworden is, en hoopt dat die wensch der Natie spoedig door de Regering zal vervuld worden. Hij wil die herziening niet vóór de regeling der finantien aan de Regering afpersen. Hij acht het te minder raadzaam de Regering daartoe te dwingen, omdat hij alsdan vreest dat het even als in 1840 gaan en men met onbeduidende wijzigingen voor den dag komen zal. Wat nu het voorstel zelf betreft, meent hij dat het den waren stand van zaken niet aanduidt, en dat men daaraan geene goedkeurende stem geven kan, zonder van de noodzakelijkheid der aangevraagde som overtuigd te wezen.

De heer *Bruce* geeft zijn leedwezen te kennen dat hij telkens, in den laatsten tijd, bij het Ministerie een teruggang bespeurd heeft, en dat orde en zuinigheid niet in het oog worden gehouden. Ook dit ontwerp levert daarvan op nieuw het bewijs op. De achterstand is niet volledig bekend. Men kan niet begrijpen waartoe de gelden, die aangevraagd worden, zullen benoodigd zijn. Hij acht zich verpligt het gevoelen van de minderheid, nopens de wijze van regeling van den achterstand, reeds in de Centrale verslagen ontwikkeld, nog verder bloot te leggen. Men kent al de ontvangsten en uitgaven van 1840 en vroeger niet en kan die onmogelijk aantoonen. Het schijnt dat men meerdere beschikbare fondsen aanvraagt dan men op het oogenblik volstrekt behoeft. Het voorstel is onduidelijk en ondoeltreffend. De Regering legt zich daarbij verpligtingen op, die onmogelijk te vervullen zijn. Juist hetgene er met den achterstand van 1840 en vroeger geschied is, toont maar al te zeer het gebrekkige onzer comptabiliteit aan.

De heer *van Rijckevorsel* spreekt de volgende redevoering uit:

Edel Mogende Heeren,

De wet, waarover wij heden geroepen worden onze stem uit te brengen, opent te regt de reeks van finantiële wetten, welke alle strekken moeten, om niet alleen het evenwigt voor de toekomst daar te stellen tusschen ontvangsten en uitgaven, maar tevens om vorige misslagen te herstellen.

In het tijdvak, eindigende met het jaar 1840, heerschte in het beheer van 's Lands geldmiddelen eene duisterheid, welke, ook voor staatslieden, het overzigt van het geheel belette. Het raderwerk van de vele werktuigen was alleen misschien verklaarbaar voor den vervaardiger.

Het onderling verband was zoo ingewikkeld, maar tevens zoo subtiel, dat, bij overdrijving van de krachten dezer staats-machines, derzelver verlamming of wrijving lang voor het oog bedekt kon blijven, doch noodwendig stilstand of uiteenspatting ten gevolge moest hebben.

Toen dit plaats had kon men nog niet besluiten die versleten werktuigen voor minder kunstige, eenvoudiger zamengestelde en regelmatiger werkende te verwisselen. Men voegde er liever nog andere soortgelijke toe, om voor eenen tijd de stilstaande raderen te vervangen. Zoo werd allengs het geheel een chaos, aan welks herstelling, zonder geheele hervorming van het beginsel eindelijk ook de kundigste werkman moest wanhopen.

Het was dan ook eene grootsche maar moeijelijke taak om alle bestanddeelen van die werktuigen te ontleden, de gebreken aan te wijzen, zoo veel mogelijk te herstellen en van het bruikbare, vereenigd met eenige onmisbare hulpmiddelen, een goed geheel te vormen.

Daartoe was vooral noodig, niet alleen met den gang van het raderwerk, zoo als het was, maar ook tevens en vooral zoo als het zijn moet, naauwkeurig bekend te zijn en die kennis niet te onthouden aan hen die geroepen waren om tot de zamenstelling mede te werken.

Die taak is door den vorigen minister van finantien *Rochussen* in een zeer moeijelijk tijdvak aanvaard en ook ten deele volbragt.

Hem komt de roem toe dat hij de Volksvertegenwoordiging voor het eerst met den waren toestand van 's Lands schulden en inkomsten heeft bekend gemaakt, dat hij meerdere klaarheid en openbaarheid in het finantieel beheer heeft gebragt. Hij was het, die ons de bestanddeelen van de vorige werktuigen deed kennen.

De Volksvertegenwoordigers achtteden het te regt van hunne roeping, niet alleen om de oorzaken der gebreken te kennen, maar ook om dezelve voor het vervolg door eenvoudigheid, genoegzaamheid en doeltreffendheid der werktuigen zooveel mogelijk te vermijden en tevens met eene vaste hand datgene te herstellen wat nog voor herstelling vatbaar is.

Over de geschikte middelen daartoe kon men het niet eens worden, noch met den vorigen Minister, noch met zijnen onmiddellijken opvolger. Beide traden achtervolgens af en de Minister van Justitie nam den veel omvattenden arbeid op zich om de wel reeds ontlede, maar nog verspreide springveren der finantiële staats-machine weder te zamen te vatten en tot een goed geheel te brengen.

Mogt hem het laatste gelukken, hij zal aan het bekommerd en geschokt Vaderland eene groote dienst hebben bewezen.

Diep was de indruk bij de Natie, toen de zoo beruchte staat B algemeen bekend werd, toen men zag dat er een aanzienlijk te kort was in 's Rijks schatkist, ontstaan door niet gewettigde uitgaven, waarvoor men gelden en fondsen had gebruikt, tot andere einden bestemd, terwijl tevens ontvangsten uitbleven, waarop men zonder genoegzamen grond had gerekend.

Deze treurige waarheden werden niet weinig verzwaard door het verkeerd begrip over den eigenlijken aard van sommige dier uitgaven. Men meende zelfs dat niet alleen ongewettigde, maar ook in andere opzigten ongeoorloofde uitgaven uit 's Lands penningen gedaan waren.

Men beschouwde ten onregte de vele millioenen, uitgegeven voor of voorgeschoten aan instellingen van het Rijk of van algemeen nut, mede als aanwezige gelden, voor andere einden gebruikt, even zoo als dit met eenige in 's Rijks schatkist gedeponeerde fondsen was geschied, ten einde in buitengewone staats-uitgaven, zonder medewerking der Wetgeving, te voorzien.

Veel droeg daartoe bij de wijze, waarop de zaak werd voorgedragen: vooreerst, dat men bij staat B niet een overzigt van den achterstand alleen, maar van den vermoedelijken toestand van 's Rijks geheele schatkist op 1 januarij 1841 had gegeven; ten tweede, dat dit overzigt niet alleen het te kort in die schatkist bevatte, maar tevens de baten, schulden en verliezen van het op te heffen Amortisatie-Sijndicaat aanwees.

Nog zijn de onjuiste en overdreven opvattingen niet geheel uitgewischt, welke door deze wijze van voorstellen zijn ontstaan. Veel hebben die opvattingen er toe bijgedragen om de ontevredenheid over het verledene en het wantrouwen voor de toekomst bij de Natie te vermeerderen.

In den nood had men zich geholpen met de batige saldo's der bijzondere fondsen, in 's Rijks schatkist aanwezig, te gebruiken. Deze omstandigheid baarde opzien, vooral bij hen die meenden dat ieder fonds zijne afzonderlijke geldkas kan en behoort te hebben. Het kwaad lag echter niet zoo zeer in het tijdelijk gebruik dier fondsen als in de onwettige uitgaven met dat geld gedaan. Daardoor bleef het deficit aanwezig.

Ik ben er ver af om de afkeuring over het doen dezer uitgaven als ongepast te veroordeelen en om het als overtollig te beschouwen dat de Vertegenwoordiging op waarborgen voor de toekomst heeft aangedrongen, maar ik betreur het dat men het kwaad zoo zeer heeft overdreven, dat zelfs die verkregen waarborgen nog niet genoegzaam zijn geweest om het vertrouwen eenigermate te herstellen; ik bedoel geenszins een blind vertrouwen zonder waakzaamheid, maar dat vertrouwen, hetwelk onze tegenwoordige instellingen, gevoegd bij de openbaarheid, thans verkregen, mij toeschijnen te verdienen.

Als vertegenwoordiger des Nederlandschen Volks heb ik het mijnen pligt geacht zorgvuldig en naauwgezet na te gaan, uit welke oorzaken de achterstand is ontsproten en of de mededeelingen, in der tijd aan deze Kamer door den minister *Rochussen* gedaan, door zijne opvolgers als juist en volledig zijn bevestigd geworden.

Omtrent het laatste punt kan, mijnes inziens, bij eene vergelijking der verschillende staten, ons van tijd tot tijd en eindelijk bij de behandeling der onderhavige wet geworden, geen redelijke twijfel meer over zijn, zoo dat het nu wel als uitgemaakt is te beschouwen, dat staat B waarheid bevatte.

Ik heb er mij dan ook op toegelegd om de afzonderlijke posten te leeren kennen, in staat B vermeld, welke te zamen den achterstand uitmaken. Een kort overzigt daarvan zal misschien niet geheel ongevallig zijn. Het zal kunnen dienen tot bewijs mijner stelling dat de vroegere opvatting der natie overdreven en dus in zoo ver onbillijk was. Ik acht het nuttig op een oogenblik dat zij tot nieuwe offers geroepen wordt. De met cijfers gestaafde rede van den geachten Redenaar uit Noord-Holland ontslaat mij van de moeite om mijn onderzoek breedvoerig mede te deelen. Ik kan volstaan mij tot het resultaat te bepalen, waaruit U. E. M. zult ontwaren dat de beschouwing van Z. E. M. ook de mijne is. Het schijnbaar verschil in enkelde onderdeelen onzer cijfers zal bij eene naauwkeurige vergelijking slechts schijnbaar worden bevonden.

Volgens staat B, in verband met de staatsrekening van 1 januarij 1841, bestond het vermoedelijk te kort van *f* 34,006,464, 85 op dat tijdstip uit de volgende oorzaken:

1.° Uit hetgene de tijdelijke lasten van het over te nemen Amortisatie-Sijndicaat de baten te boven gingen, ten bedrage van		f 6,480,189, 83½.
2.° Uit het bedrag van 1000 Aandeelen in de Nederlandsche Bank, nimmer in uitgave gebragt, maar als geld in de schatkist beschouwd, en nu afgeboekt		- 1,000,000, 00.
3.° Door betalingen gedaan buiten of boven de vastgestelde staatsbegrooting als:		
a, wegens buitengewone behoeften voor Marine en oorlog over het dienstjaar 1838	f 6,042,366, 42	
b, wegens renten van de kapitalen en leeningen, ingeschreven op het indisch grootboek over het jaar 1840	f 9,800,000,	
welk een en ander door de schatkist was voorgeschoten in de veronderstelling dat zulks uit de koloniale kas zou worden teruggegeven, doch dit niet kunnende geschieden, heeft zulks een deficit in 's Rijks kas achtergelaten van		- 15,842,366, 42.
4.° Door verschillende andere voorschotten en betalingen, mede buiten de begrooting gedaan en niet te recouvreren, volgens de specificatie daarvan voorkomende op staat B	f 10,220,498, 77	
Kosten ter droogmaking van den Zuidplas	f 810,747, 90½	- 11,031,246, 67½
5.° Het gedeelte van den post van f 6,250,000, genoemd beleeningen en opgenomen gelden, voor hetwelk geen kapitaal ter dekking aanwezig was		- 2,299,500 00.
Volgens den staat van 1 september, door den minister *van der Heim* overgelegd, blijkt dat daarmede moesten verrekend worden eenige uitkeeringen, volgens het tractaat van 5 november 1842 aan de Maatschappij ter begunstiging van de volksvlijt te Brussel te doen, ten bedrage van	f 1,282,366, 82	
en aan België ter zake van het pensioen fonds -	393,643, 75	
aan idem, overeenkomstig art. 59, alinea 4 van genoemd tractaat . . . -	146,607, 50	
te zamen	f 1,822,618, 07.	
waardoor tevens blijkt dat bij staat B, het bedrag te hoog geraamd was met	f 476,881, 93	
	f 2,299,500, 00	
6.° Vorderingen wegens leveringen door Belgische ingezetenen gedaan in die gewesten, welke volgens het tractaat van 19 april 1839, als nu het Koningrijk der Nederlanden uitmaken.		- 300,000, 00.
7.° Ongedekt op de saldo's in de kassen van de voormalige zuidelijke provincien des Rijks.	f 7,275,661, 92.	
door het Amortisatie-Sijndicaat is vóór deszelfs liquidatie daarop verstrekt	- 7,000,000, 00.	
blijft		- 275,661, 92.
		f 37,228,964, 85.
Te verminderen met de vordering op België, wegens deszelfs aandeel in de rente der nationale schuld over het halfjaar, verschenen 1 julij 1839, na aftrek der rente van het kapitaal, ingeschreven in het Bijboek te Brussel en verdere inhoudingen. . . .	f 2,222,500, 00.	
Afboeking als bate, wegens het niet vorderbare der bijzondere en gedeponeerde fondsen, betrekkelijk 1830 en vroeger.	- 1,000,000, 00.	- 3,222,500, 00.
Nadeelig slot, gelijk met staat B, .		f 34,006,464, 85.

Bij de voorloopige liquidatie van den achterstand, welke aangewezen wordt in de van tijd tot tijd aan deze Kamer medegedeelde en aan elkander aansluitende staten en laatstelijk door dien, overgelegd bij het onderzoek der onderhavige wet, is het voorloopig bij staat B geraamd te kort verminderd:

1.° Door meerder rendement der baten en minder bedrag der berekende lasten	f 4,092,875, 77½.
2.° Idem van het Amortisatie-Sijndicaat	- 2,389,330, 85½.
3.° Door afschrijving van het kapitaal bestemd tot hermunting onzer zilveren geldspecien	- 5,000,000, 00.
4.° Door het te gelde maken van een kapitaal van f 18,000,000 5 per cents werkelijke schuld, gecreëerd bij de wet van 27 december 1840, ...	- 18,035,734, 37½.
Zoodat het definitief te kort bedraagt	- 4,488,523, 84½.
	f 34,006,464, 85.

Men heeft de opmerking gemaakt, dat de posten van f 15,842,366, 42 en f 10,220,498, 77 nu onder de lasten zijn en dat deze op den staat B onder de baten *pro memorie* waren uitgetrokken.

Deze sommen waren uitgegeven buiten de begrootingen. Voor de 15 mille zou door het Departement van Kolonien worden gezorgd, waarom het als eene pretentie op de Overzeesche bezittingen werd beschouwd. Deze niet inkomende wordt nu bij de wet op eene legale wijze in de dekking voorzien.

Zoo beschouwde men ook, bij de opmaking van staat B, de 10 mille voorschotten, aan en voor verschillende instellingen buiten de wet gedaan, als vorderingen later te regelen. Deze worden mede bij de onderhavige wet als uitgaven van den Staat verevend.

Het resultaat voor de balans en dus voor het opmaken van het te kort is volmaakt hetzelfde of men eene zekere som aftrekt van de baten of wel bij de lasten voegt.

Staat B was niet anders dan eene globale raming, een vermoedelijk overzigt van den staat der schatkist zoo als die op 31 december 1840 te verwachten was.

De tegenwoordige wet tot regeling van den achterstand is geene kasrekening, maar eene boeking ter verevening, waarbij de wetgeving uitgaven sanctioneert, welke, ofschoon ten behoeve van den Staat gedaan, tot hiertoe onwettig of niet geregeld waren. Tevens wordt bij de wet de liquidatie van het Amortisatie-Sijndicaat volbragt.

Door de aanwijzing der middelen, zoowel van de posten bij deze wet onder de baten voorkomende, als door het te gelde maken der f 18,000,000 schuld en het voorzien in de f 4,300,000, welke volgens het wetsontwerp nog ontbreken aan het overgeblevene te kort van f 4,488,523, 84½, zal alles gedekt zijn en wegens de jaren 1840 en vroeger geen deficit meer in 's Rijks schatkist bestaan.

Na de aanvulling der legale te korten van de drie volgende dienstjaren, ontstaan door dat de middelen, aangewezen tot dekking der gestemde uitgaven, veel te hoog geraamd waren en boven hetgene de ondervinding toeliet, na deze aanvulling zal alles aanwezig zijn wat in 's Rijks schatkist, zoo wegens die dienstjaren als wegens bijzondere fondsen, aanwezig zijn moet.

De te korten over 1841, 42 en 43 zijn ontstaan door uitgaven bij de Wetgeving goedgestemd, zoodat dezelve nu wel verpligt is de ontbrekende middelen aan te vullen en daarin ten deele reeds door tijdelijke uitgifte van schatkistbiljetten heeft voorzien.

Het beheer der schatkist maakt een geheel, waarvan 's Rijks middelen en uitgaven, 's Rijks en andere bijzondere fondsen onderdeelen zijn. Alleen dan, wanneer de legale ontvangsten en legale uitgaven op een gegeven tijdstip tegen elkander volkomen opwogen, zou er juist zoo veel in de schatkist aanwezig kunnen en moeten zijn als de saldo's der gezamenlijke bijzondere fondsen bedragen.

Ik houde dus de wijze waarop nu de achterstand wordt verevend voor de ware; bij eene andere zou men tot fictien de toevlugt moeten nemen.

Ik houde die verevening zelve voor gewenscht en noodzakelijk.

Het verdwijnen van dien beruchten en noodlottigen achterstand zal veel bijdragen tot herstelling van 's Lands crediet. Met die herstelling alleen kan de algemeene welvaart, die nu kwijnende is, weder toenemen.

Ik zal dus vóór de wet stemmen, zoo ik van Z. Exc. den Minister van Finantien *ad interim* voldoende opheldering ontvang omtrent de volgende punten:

1.° Volgens de laatst afgelegde rekening van het Amortisatie-Sijndicaat, gesloten met 31 december 1840, waren er nog aanwezig: f 16,330,500 opgezegde en f 900 onopgezegde domein-losrenten, als mede f 46,000 aandeelen in den schouwburg te 's Gravenhage en f 48,000 aandeel in den weg van Amsterdam naar Naarden.

Uit den bij het wets-ontwerp overgelegden staat blijkt niet wat van deze waarden is geworden. Mij zijn daarvan ook geene andere mededeelingen aan deze Kamer bekend.

2.° Van het Amortisatie-Sijndicaat gewagende mag ik niet onopgemerkt laten dat op den post van f 64,344,564, 93½, op staat B gespecificeerd, doch voor memorie uitgetrokken, thans alleen f 93,354, 33½ als ingekomen gebragt worden. De rest van die aanzienlijke som wordt nu buiten de verevening gehouden.

Dit zal wel zijn omdat deze staatsuitgaven door het Amortisatie-Sijndicaat vóór deszelfs opheffing zijn gedaan en dus niet tot den achterstand der schatkist behooren. Ik meen echter dat van de som van f 25,183,835, 24, in de genoemde 64/mm. begrepen, voor onbetaalde kooppenningen van verkochte domeinen in België verschuldigd, kan afgetrokken worden het bedrag van f 14,353,100, of wel van f 17,862,100 aan domein losrenten volgens het tractaat van 5 november 1842 terug ontvangen, blijkens het antwoord, bij gelegenheid der discussie over dat onderwerp door de Regering gegeven.

Ik wensch te vernemen wat er is van de overige kooppenningen en of al de andere posten als oninvorderbaar zijn te beschouwen, in zoo ver genoemd tractaat zelve ons niet reeds het treurig antwoord geeft.

Ten 3° moet ik opmerken dat wij de staatsrekening over 1842 nog steeds niet hebben ontvangen, en verwacht ik van Zijne Exc. de verzekering te bekomen dat ons die eerstdaags ter hand gesteld zal worden.

Hierna wordt de voortzetting der beraadslagingen op morgen bepaald.

— Bij besluit van den 29 januarij jl. heeft Z. M. tot burgemeesters in de hierna te melden gemeenten der provincie Gelderland, ter vervulling van vacatures, ontstaan door de gewone aftreding met den 2den dier maand, benoemd, als: van Beusichem *J. T. van de Kasteele*, en van Gameren *J. van Kerkwijk*; terwijl bij besluit van den volgenden dag tot burgemeester der gemeente Kloetinge, ter vervulling van de vacature, mede ontstaan door die aftreding op den gemelden tijd, benoemd is *W. A. de Laat de Kanter*.

— Z. M. de Koning, onderrigt zijnde van de diensten, door den heer *Lesseps*, franschen consul te Barcelona, aan de Nederlanders bewezen, die zich tijdens de jongste onlusten in die stad bevonden, heeft aan genoemden heer de ridder-orde van den Nederlandschen Leeuw geschonken, welke onderscheiding ook aan den nederlandschen consul te Barcelona is te beurt gevallen.

'S GRAVENHAGE den 7 februarij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een adres uit Rotterdam, houdende bedenking tegen de voorgestelde belasting op de bezittingen, en bevattende tevens een nieuw finantiëel plan. — Verzending naar de Commissie.

Daarna zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot regeling en dekking van den achterstand over 1840 en vroeger, voortgezet.

De heer *Faber van Riemsdijk* wilde de beoordeeling van het ontwerp afgescheiden hebben van eene geheel daaraan vreemde zaak, de herziening der Grondwet. Ook hij zou zoodanige herziening wenschelijk achten, doch daartoe moet tijd van rust en kalmte worden afgewacht, en de herziening moet in alle gevallen thans niet worden afgeperst. — Het ontwerp zelve keurde de redenaar over het algemeen goed. Meerdere inlichtingen te bekomen zou tot weinig nut leiden; immers het cijfer van den achterstand niet verminderd worden. De hoofdzaak is, dien achterstand te regelen. De redenaar deelde overigens de meening der meerderheid, nopens de wijze hoe dit moet geschieden. Die door de minderheid voorgestaan moge dezelfde uitkomst opleveren, doch dit levert geen grond op om daarvoor de evenzeer goede wijze, door de Regering voorgesteld, te verwerpen. De wet is ook volledig. De spreker heeft alleen bezwaar, dat ook art. 4 niet nader gewijzigd is, doch zal daarom de voordragt niet afstemmen.

De heer *Verwey-Méjan* deelt de meening van den vorigen spreker nopens de herziening der Grondwet. Dit is echter geenszins het geval met het overige zijner rede. Hij betreurt het steeds, dat de beraadslagingen over de tegenwoordige voordragt plaats hebben vóór die over het ontwerp nopens de leening en de belasting. De eigenlijke regeling draagt de goedkeuring van den redenaar weg, doch in de dekking heeft hij bezwaar, daar dit zal geschieden uit middelen welke nog niet bekend zijn. Door de aanneming der tegenwoordige voordragt is men niet meer vrij voor de volgende; er is een eerste schrede op een nieuwen weg gedaan. Eene verwerping der middelen is ook mogelijk, en dit zou, wanneer reeds de uitgaven toegestemd waren, allernadeeligst voor 's Lands crediet zijn. Hij stemt tegen de wet.

De heer *Uytwerff Sterling* geeft zijne bevreemding te kennen, dat er leden zijn die de voordragt zullen afkeuren, omdat de Regering geene stellige verzekeringen nopens de aanstaande herziening der Grondwet heeft gegeven. Hij gelooft niet dat de meerderheid der Kamer het gevoelen deelt van hen, die te dien aanzien verklaringen van de Regering willen afdwingen. Hij voegt zich echter gaarne bij de meerderheid, die, naar zijne meening, wel verlangt dat de Regering spoedig nopens dit aangelegen onderwerp de noodige voorstellen doen zal, maar die de bepaling van de geschiktheid van het oogenblik aan de Regering wenscht over te laten. Hij gelooft te minder dat men der Regering tot de herziening moet dwingen, omdat in dat geval niets goeds van de herziening te verwachten is. Hij erkent gaarne dat de wensch naar verandering meer algemeen geworden is, en hij voegt zich dus gaarne bij hen die meenen dat daartoe spoedig moet worden overgegaan. Hij acht het echter gevaarlijk, de regeling der geldmiddelen, waaraan behoefte bestaat, daarvan te doen afhangen. Hij vermeent dat de tegenwoordige Regering dagelijks toont, dat zij den ouden weg verlaten wil, en orde en regelmaat in het beheer wenscht in te voeren. Hij beschouwt het van belang dat een groot deel der schatkist-biljetten, die daargesteld zijn, ingetrokken worden, omdat zij de Regering in groote ongelegenheid zouden kunnen brengen. Het is ook om deze reden dat hij eene voordragt, welke daartoe leidt, zal goedkeuren.

De heer *Boreel* wenscht almede geruststellende verzekeringen nopens de herziening onzer staatsregeling te bekomen. Hij bezit de volle overtuiging, dat die herziening dringend noodzakelijk is, ook om de orde en rust in den Staat en het volksgeluk te verzekeren. Nogtans kan hij de regeling van 's Rijks finantien daarvan niet afhankelijk maken. Hij vermeent dat de ruim zeven tonnen gouds, als schadevergoeding aan de Agnaten van het Huis van Nassau verstrekt, ten onregte als eene betaling ten laste van den Staat gesteld is; maar, bij wijze van transactie, zal hij thans daaraan zijne goedkeuring niet weigeren.

De heer *van Rappard* verdedigt het ontwerp uit het oogpunt van drie hoofdbezwaren, welke daartegen gemaakt zijn: 1°, wegens de belasting op de bezittingen; 2°, wegens eene herziening der Grondwet, en 3°, om bijzondere bezwaren nopens den vorm en eenige posten, welke op den bij de voordragt gevoegden staat zijn gebragt. Wat het eerste punt betreft, zal men door de tegenwoordige wet niet worden gebonden. Wordt de belasting op de bezittingen verworpen, dan zullen er andere middelen gevonden worden. Nopens het tweede punt vermeende de redenaar dat men geen regt had de Regering de herziening te willen afpersen. Bovendien moest men zich geene hersenschimmen scheppen, naardien veler wenschen niet zouden kunnen bevredigd worden, aangezien er moeijelijk de vereischte meerderheid voor de wijzigingen zou te erlangen zijn. Door becijferingen betoogt de spreker, wat het derde punt aangaat, dat de voordragt volledig is. Om al die redenen stemt hij er voor.

De heer *de Man* deelt het gevoelen van de minderheid der Kamer nopens den verkeerden vorm der voorgestelde regeling. Ook hij is niet overtuigd van de noodzakelijkheid der aangevraagde gelden en stemt tegen het ontwerp.

De heeren *Romme* en *Mutsaers* verklaren zich tegen de voordragt, omdat daarbij de eerste stap wordt gedaan tot eene tot stand brenging van de zoogenaamde groote wet, rustende op eene belasting op de bezittingen.

De heer *Gevers* betoogt de noodzakelijkheid der aanneming van de voorgedragen wet. Vóór eene herziening der Grondwet acht hij boven al noodzakelijk eene regeling van 's Rijks finantien. Hij wederlegt sommige bedenkingen, door vroegere sprekers tegen het ontwerp gemaakt, en zal daarvoor stemmen.

De heer *Schooneveld* verklaart zich vóór het ontwerp, omdat het slechts strekt tot regeling. Voor de dekking is men niet gebonden. De redenaar acht de herziening der Grondwet zeer noodzakelijk, ja hoopt dat de Regering die aanbiede vóór het te laat zij. Hij wil de herziening echter niet als eene conditie voor de aanneming der wet stellen.

Nadat nog de heer *Warin* tegen en de heer *den Tex* vóór het ontwerp gesproken hadden, heeft Zijne Exc. de Minister *ad interim* van Finantien het breedvoerig verdedigd. In den aanhef zijner rede heeft Zijne Exc. verklaard, dat het oogenblik ongeschikt moest worden geacht tot eene herziening der Grondwet, en dat thans de hoofdzaak moest zijn de regeling onzer finantien.

Bij hoofdelijke omvraag is het ontwerp met 30 tegen 24 stemmen aangenomen.

Vóór hebben gestemd de heeren *Enschedé*, *van Bleyswijk*, *Schooneveld*, *van Akerlaken*, *Tromp*, *Nederburgh*, *Hooft*,

Brouwer, den Tex, Cost Jordens, van Rijckevorsel, de Backer, Hinlopen, Repelaer, Uytwerff Sterling, Boreel, Tresling, Druyvesteyn, van Rappard, Menso, Faber van Riemsdijk, Scheers van Harencarspel, Backer, de Monchy, Gevers, ..., Corver Hooft, Buma, Snouck Hurgronje en *Luyben.*

Tegen hebben gestemd de heeren *Luzac, Modderman, van Sasse van IJsselt, van Heloma, Ingenhousz, Duymaer van Twiss, van Nagell, de Jong, van Goltstein, Anemaet, Verwey Mejan, Kniphorst, Star Busmann, Gouverneur, Warin, Michiels van Verduynen, Corneli, Petit, Bruce, van Panhuys, van Dam van Isselt, de Man, Romme* en *Mutsaers.*

De Vergadering wordt gescheiden tot morgen ochtend ten elf ure.

— Dezer dagen is alhier aangekomen de heer *S. G. Broekman*, consul-generaal der vrije hanzestad Hamburg, voor het Koningrijk der Nederlanden, gevestigd te Amsterdam, die, naar men verneemt, in last had, aan Z. M. den Koning over te brengen het dankadres, hetwelk de vrije stad Hamburg ook aan Hoogstdenzelven en dit Rijk heeft gerigt, wegens de zoo spoedige, vermogende en vriendnabuurlijke hulp, welke uit Nederland aan die stad is geboden, toen zij, bijkans twee jaren geleden, door de bekende ontzettende ramp werd getroffen, wier gevolgen nog zoo lang gevoeld zullen worden, doch die ook in zoo ruime mate gelenigd werd door het onbeperkte meêgevoel en de innigste menschlievendheid, die Hamburg, in haar groot onheil, van alle zijden mogt ontvangen. Met hartelijke dankbaarheid nam de zwaar geteisterde stad de met zoo veel liefde geboden hulp aan, en, om ook een zigtbaar teeken van die erkentelijkheid te geven, werd den 8 mei des vorigen jaars, bij de verjaring van den dag, waarop het der Voorzienigheid behaagd had, aan het woeden der vlammen, die van den nacht van 4 tot 5 mei 1842 Hamburg hadden overheerd, paal en perk te stellen, een gevoelvol besluit des Raads en der Burgerij genomen, tot uitvaardiging van dankadressen aan de onderscheiden toebrengers van milde bijdragen, en dat besluit werd terstond ten uitvoer gelegd.

Nederland, met zijn Koning aan het hoofd, weinig lettende op miskenningen, die het in denzelfden tijd uit Duitschland wedervoer, of op eigen moeijelijke geldelijke omstandigheden, was, gelijk gezegd is, een der eersten, die, door diepe deernis met het lot van duizende menschen bewogen, ook aan de Duitsche nabuurstad toonde, dat het niet van zijnen eigenaardigen trek tot liefdadigheid vervreemd was, en talrijk waren de offers, die aanzienlijken of minderen in het bijzonder, of bij eene algemeene, op 's Konings last bevolen inzameling bijdroegen; ja in zijne Overzeesche Bezittingen bleef men niet achterlijk, om aan de roepstem der menschlievendheid gehoor te geven.

De teekening van het adres, hetwelk de voornoemde heer Consul-Generaal aan Z. M. heeft overgebragt, is door den zich thans in Parijs bevindenden schilder *Soltau* ontworpen, in gekleurd gothisch schrift geschreven en met keurige randteekeningen voorzien, zoodat het geheel aan de beste middeleeuwsche, met miniaturen voorziene handschriften allezins kan ter zijde gesteld worden. Stijl en ordonnantie zijn ontleend aan een manuscript, hetwelk in den jare 1433 voor koning *Hendrik V* van Engeland vervaardigd werd.

Al het prachtige lofwerk van dit gedenkstuk voor Nederland sluit zich onmiddellijk aan de groote beginletters van het eerste woord (*In Folge*). In het middelste gedeelte van de eerste letter I is het zinnebeeld van Nederland, de geharnaste ridder met het ontbloote zwaard in de regter- en den pijlbondel in de linkerhand. Boven aan het blad prijkt het nederlandsche wapen. Aan het benedengedeelte van het schrift loopen uit het fraaije randwerk oranjekleurige en blaauwe linten te zamen, met het devies van het Huis van Oranje: *Je Maintiendrai.*

Nog lager ziet men de Hamburgsche Stedemaagd op rookende puinhoopen, tot welke nederlandsche schepen ter hulpe snellen, die aan hunne vlaggen kenbaar zijn. Dezelfde vlag, op eene grootere schaal, waait ook over het hoofd van den geharnasten ridder.

Dit gedenkstuk der dankbaarheid van Hamburg is gevat in een fraai bewerkt ebbenhouten kistje, vervaardigd uit overgebleven brokstukken der versieringen van het afgebrande raadhuis. Dit kistje is mede in middeleeuwsche stijl, en aan wederzijden rijk met bronswerk voorzien, tot hetwelk men zich bediend heeft van het gesmolten metaal der klokken van de Groote Kerk. Daaruit is, onderanderen, Hamburg's wapen vervaardigd.

Het geheel is een wezenlijk kunststuk, en is de oorzaak, waaruit het voortvloeide, nog zoo treffend in de herinnering, niet minder treft de eenvoudige, ware dankbaarheid ademende zin van het geschrift zelf, dat bestemd is om voor de edelaardige en vermogende ondersteuning, ook uit Nederland aan Hamburg geboden, tot een blijvend aandenken te strekken.

— Zijne Majesteit heeft, bij besluit van den 4 dezer, den adjudant der koninklijke paleizen, baron *van Grovestins*, als zoodanig belast met de functien van hofmaarschalk.

Bij hetzelfde besluit is de generaal-majoor baron *van Omphal*, 's Konings adjudant in buitengewone dienst, laatstelijk fungerend stalmeester bij wijlen Z. M. koning *Willem Frederik*, graaf van Nassau, in de hoedanigheid van stalmeester gecontinueerd.

Bij besluit van den 7 dezer heeft Zijne Majesteit tot leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal benoemd de heeren *J. W.* baron *Huyssen van Kattendijke*, minister van Staat en hofmaarschalk des Konings, en mr. *J. G. van Nes*, laatstelijk lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

ROTTERDAM den 7 februarij.

Blijkens berigten uit Londen, is de tijding van het overlijden des Hertogs van Saksen Coburg, vader van prins *Albert*, aldaar saturdag morgen ontvangen, ten gevolge waarvan de Kabinetsraad, die gehouden stond te worden, uitgesteld is. De wederkeering van het Hof naar Windsor was, om diezelfde oorzaak, voor onbepaalden tijd verschoven. — Saturdag waren ter Beurs van Londen de 3 per cents geconsolideerden 97 a 1 vierde a contant en voor rekening; de gereduceerden 98; de actien van de Bank 193 en 1 half; Spanje 5 per cents 22 en 7 achtsten; dito 3 per cents 31 en 3 vierden voor rekening; Portugal 48; Brazilië 78 en 1 half; Mexico 34 en 1 half; Peru 24 voor rekening; Columbia, ex Venezuela, 12 en 1 achtste; Venezuela 39; Holland 2½ per cents 54 en 3 vierden, en dito 5 per cents 101 en 3 achtsten.

— Volgens de Duitsche dagbladen zou het huwelijk tusschen de grootvorstin *Alexandra* en prins *Frederik* van Hessen den 28 januarij te St. Petersburg voltrokken worden. — De Sardinische vloot, welke tegen den Bey van Tunis is uitgerust, is den 21sten der afgeloopen maand in zee gestoken. Aan boord van een der schepen bevindt zich de consul van Sardinië te Marseille, de heer *d'Ermirio*, die den Bey het *ultimatum* overreiken en nog eene poging tot minzame vereffening aanwenden moest.

— Het reeds kortelijk vermeld overlijden van den heer *W. de Clercq* wordt door de Amsterdamsche Courant op de volgende wijze medegedeeld, onder dagteekening van den 4 dezer:

„ Het plotseling afsterven van een onzer kundigste ingezetenen trof ons heden morgen. De heer *Willem de Clercq*, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, directeur van de Nederlandsche Handel-Maatschappij enz. enz., ontviel door den dood aan zijne gade, kinderen, bloedverwanten, vrienden en veelvuldige betrekkingen, in den ouderdom van 49 jaren. Hij nam zijne betrekking tot de Handel-Maatschappij waar met orde, gehechtheid, ijver en naauwkeurigheid. De handel, de letterkunde, allen die hem kenden, en met hem zijne zeldzame gaven van verstand en de zuiverheid van hart, zijne vlugheid, gevatheid, rijkdom van kennis, dichterlijke bekwaamheden, en om die, dadelijk en zonder voorbereiding, gul, vriendschappelijk en tot bewondering van allen, te toonen, — zij treuren om den braven, edelen en opregten man, den gemoedelijken en moedigen Christen, den begaafden historie- en letterkundige, die gemoedelijk zijne burgerlijke, huiselijke en maatschappelijke pligten vervulde, die in eenvoud en zonder lofbejag, met het oog naar boven en rondom zich ziende waar hij nuttig kon zijn voor anderen, zichzelven voorbereidde tot die zalige rust, waarin wij vertrouwen dat hij thans is ingegaan. De goede God sterke en trooste zijne diepbedroefde gade en zeven kinderen.

— Uit Zwolle schrijft men dat de weleerw. heer *G. H. van Senden*, predikant aldaar, benoemd is tot lid van het Historisch-Theologisch Genootschap te Leipzig.

— Bij onderscheiden vonnissen van de arrondissementregtbanken te Middelburg, Goes en Zierikzee, in den loop van het jaar 1843 gewezen, zijn honderd zeven en dertig personen tot eene geldboete veroordeeld, ter zake van overtreding op het stuk van maten en gewigten.

— In het jaar 1843 zijn te Venetië aangekomen 500 schepen, te zamen metende 70,746 tonnen, waaronder 20 van Zweden en Noorwegen, 5 van de Antillen, 4 uit Brazilië, 7 van Amerika, 3 uit Nederland en 1 uit België; uitgezeild 520 schepen, metende 75,066 tonnen, waarvan 1 naar Nederland.

Heden beviel zeer voorspoedig van een ZOON C. M. J. VAN AALST, Wed. J. L. VAN WANING.
Bleiswijk den 4 Februarij 1844.
Eenige kennisgeving.

Mijne geliefde Echtgenoote, J. M. C. D. KRÖNER, beviel heden van een ZOON.
Rotterdam C. G. PAATS.
den 7 Februarij 1844.

Heden avond verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER HELENA DEN BAARS, geliefde Echtgenoot van
Vlaardingen S. SCHADD.
den 4 Februarij 1844.
Eenige kennisgeving.

Heden beviel van eene DOCHTER J. M. DEPMER, Echtgenoot van
Hillegersberg G. J. KIEWIT.
den 2 Februarij 1844.

Heden beviel van eene DOCHTER M. VAN DER VEUR, Echtgenoot van
Rotterdam J. C. LANGERVELDT.
den 3 Februarij 1844.

Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER THEODORA PETRONELLA NAGTEGAAL, geliefde Echtgenoot van
Rotterdam L. VROOMANS.
den 7 Februarij 1844.

Mogt ik mij den 21 dezer verblijden in de gelukkige bevalling mijner geliefde Echtgenoot, C. A. T. VAN BOVENE, heden trof mij de zwaarste slag mijns levens, daar het Gode behaagde haar in den ouderdom van 44 jaren tot zich te nemen. Bijna 18 jaren mogt ik met haar in liefde vereenigd zijn; thans rust zij van haar moeitevol leven. Ik betreur met mijne vier Lievelingen, waarvan de meeste hun gemis niet beseffen, dit onherstelbaar verlies, doch ik wensch Gode te zwijgen, en gelaten te berusten in zijn wijs bestuur.
Rotterdam
den 31 Januarij 1844. J. M. DE ROOS.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Heden overleed, aan verval van krachten, onze hartelijk geliefde Moeder, ADRIANA MOOT, Wed. van ARY DE ZANGER, in den ouderdom van 97 jaren en 6 maanden. Wij verliezen in haar eene zorgvuldige en raadgevende Moeder. Dankbaar mogen wij zijn dat wij haar zoo lang in ons midden hebben mogen behouden. De hoop doet ons troosten dat zij de eeuwige rustplaats door de genade Gods zal verkregen hebben.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.
Cappelle op d' IJssel HUGO DE ZANGER,
den 31 *Januarij* 1844. uit aller naam.

Na eene genoegelijke echtverbindtenis van veertien jaren overleed heden, aan schielijk toenemende verzwakking, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Heer GIJSBRECHT VAN DER KEMP, in den ouderdom van bijna 68 jaren.
Vlaardingen CORNELIA DE KOE,
den 4 Februarij 1844. Wed. G. VAN DER KEMP.

Heden overleed, tot onze innige droefheid, na[a] kort lijden van 13 dagen, in den ouderdom van ci[rca] 49 jaren, Mejufvrouw ALIDA VEENHUIS, Wed[uwe] van J. M. WITJENS. Allen die de brave Godvreeze[nde] gekend hebben, zullen beseffen wat wij aan haar v[er]liezen; de hoop, dat wij haar in een beter leven wed[er] zien, kan alleen onze smart lenigen.
In naam van de Familie,
Rotterdam J. F. SMEETS,
den 6 Februarij 1844. W. VAN DER VE[...]
Executeuren.

Heden overleed, op de Hofstede AMERICA, alhi[er] in den ouderdom van 63 jaren, de Weledel Geb. He[er] JEAN MARINUS CERTON, Echtgenoot van Vrouw *ANNA CHARLOTTE VOÛTE.*
Weesper-Carspel den 2 Februarij 1844.

***** ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.**

De Koninklijke Nederduitsche Tooneelisten van Zui[d] Holland, onder directie van *Hoedt* en *Bingley*, zullen d[e] eer hebben te geven, op Saturdag den 10 Februarij 184[4]: ARLEQUIN OP DE ROTTERDAMSCHE KERM[IS], Ballet-Arlequinade, in twee bedrijven, vervaardigd en o[p] nieuw geregeld door den Heer *J. W. Hammecher*, ve[r]sierd met nieuwe, in deze Stad vervaardigde Decoratien, waaronder uitmunt eene Voorstelling van de Kermis o[p] het Plein bij de Delftschepoort, het gezigtspunt genome[n] van af de Langebrug bij de Rotte; Vlieg- en Toove[r]werken en verderen Toestel; de Ouverture gecompo[]neerd en de verdere Muzijk geregeld door den He[er] *Dessaur*, Orchestmeester aan dezen Schouwburg. Voo[r]afgegaan door: DE KAPITEIN VAN DE RUITER[-]WACHT, Blijspel in twee bedrijven, naar het fransc[h] (*le Chevalier du Guet*), door den Heer *C. J. Mieniku[m]*.

Verwacht, op Maandag den 12 Februarij 1844, de Benefice-Voorstelling van den Heer *J. W. Hammecher*. D[e] algemeene bijval, die het talent van den Hof-Mechanicus den Heer *D. L. Bamberg*, bij de uitvoering van zijn[e] *Soirées à la Philippe* in de provincie Gelderland ten de[el] mogt vallen, heeft den Benificiant doen besluiten, een[e] overeenkomst met dien Nederlandschen Kunstenaar te treffen, tot het geven van slechts eene Voorstelling hier ter Stede, bestaande in: HET BETOOVERD PALEIS VAN PEKIN, of *de Twee Verschillende Droomen*. De Heer *Bamberg* zal in den Eersten Droom in de kleedin[g] van Fransch Jongleur en in de Tweede in die va[n] Persiaansch Toovenaar zijne werkzaamheden verrigten, zullende het Kabinet van Mechanische Voorwerpen door honderd Waskaarsen verlicht worden. Tot slot: HET BEZWEREN DER GROOTE MENAGERIE. Voorafgegaan door: DE STUDENT EN DE VOORNAME DAME, Blijspel, in twee bedrijven, naar het fransch van de Heeren *Scribe* en *Mélesville*, vertaald door den Heer *B. Lamot* (nooit op dit Tooneel vertoond).

***** SOCIETEIT *HARMONIE.***

CONCERT,
Vrijdag 9 Februarij 1844.
PROGRAMMA.

EERSTE AFDEELING.

N.° 1. Sinfonie *die Weihe der Töne*, van *L. Spohr*.
„ 2. Groote Fantaisie en Variatien voor de Clarinet, van *Reissiger*, voor te dragen door den Heer *D. Goudswaard*.
„ 3. Scène en Cavatine uit de Opera *le Pré aux Clercs*, van *Herold*, te zingen door den Heer *Leon Fleury*, Eerste Tenor aan de Fransche Opera te 's Gravenhage.
„ 4. Concert voor de Viool, van *de Bériot*, voor te dragen door den Heer *W. H. Paling*.

TWEEDE AFDEELING.

„ 1. Ouverture van de Opera *Saffo*, van *J. B. van Bree*.
„ 2. Air uit de Opera *la Reine d'un Jour*, van *Adolphe Adam*, te zingen door den Heer *Leon Fleury*.
„ 3. Fantaisie voor de Clarinet, op Thema's uit de Opera *Lucie de Lammermoor*, gecomponeerd door den Heer *Dunkler* Jr., voor te dragen door den Heer *D. Goudswaard*.
„ 4. Romances, { N.° 1, *le Chaperin*, de *Boyeldieu*. „ 2, *le Baiser de Promesse*, de *Louisa Puget*.
„ 5. Ouverture *die Felsenmuhle*, van *Reissiger*.

Aanvang ten 7 ure.

***** THEATRE DE VAUDEVILLES,**
op de Kruiskade,

BUITENGEWONE VOORSTELLING, ten voordeele van *A. van Lier*, heden, Donderdag den 8 Februarij 1844: DE HUISKNECHT EN DE BARON, nieuwe Vaudeville, door *Beelenkamp*. Na hetzelve: DER SCHULMEISTER, Intermezzo, met Duitsche tekst; Vocaal Trio; Aria uit *Jean de Paris*, door den Hr. *Ed. Bamberg*. Tot slot: HET VERKEERD ADRES; de rollen van Baron *Vinkenstein* en *la Fleur* zullen door den Beneficiant vervuld worden. Entree 75 *cents*. Aanvang ten 7 ure. Diploma's (behalve van *Eendragt*) en Vrijbiljetten niet gangbaar.

***** GRAND SALON,**
in de Raamstraat te Rotterdam.

De Ondergeteekende verwittigt het geëerd Publiek, dat gedurende dit Wintersaizoen TOONEEL-VOORSTELLINGEN zullen gegeven worden, en wel iedere Week Tweemaal, namelijk *Donderdag* en *Maandag*. De Stukken, welke gespeeld worden, zullen aan het Locaal ter Lezing hangen. Entree 30 *cents*, in vertering. Aanvang half acht ure. J. STROOBER.

*** Door den Hoogen Raad der Nederlanden zijn op den 10 Januarij 1844, aan DERK BODDE, wonend[e] te Abbenbroek, verleend Brieven van Meerderjarigverklaring, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 22 Januari[j] 1844, n.° 58, dewelke hem geven al de Regten, bij d[e] Wet aan Meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van art. 478 van het Burgerlijk Wetboek.

Deze bekendmaking geschiedt krachtens art. 486 v[an] dat Wetboek. KRAIJENHOFF,
Procureur voor den Hoogen Raad.

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

Te Rotterdam, bij JAN ARRENBERG & Co.

BIJVOEGSEL, behoorende tot de *Rotterdamsche Courant* van
Donderdag den 8 Februarij 1844, nº 17.

ROTTERDAM den 7 februarij.

Den 5 dezer, des namiddags, zijn te Helvoetsluis binnengekomen *Rotterdam*, J. Turner, van Glasgow, en *Laura*, W. Ridsdell, van Hull; de wind Z. Z. W.

Den 5 dezer na en den 6den voor posttijd in de Maas en te Maassluis niets gepasseerd; de wind Z. O., Z. en Z. W.

Den 6 dezer, des namiddags, arriveerde te Helvoetsluis *Maria*, S. M. Tanger, van Marseille; de wind Z.

Den 6 dezer na en den 7den voor posttijd in de Maas en te Maassluis niets gepasseerd; de wind Z.

Den 6 dezer is te Brouwershaven binnengekomen het fregatschip *Hendrika*, kapit. J. Admiraal, van Batavia naar Rotterdam.

In Texel zijn binnengekomen F. P. J. Jaski van Batavia, N. Rademaker van Passaroeang, J. J. Dijk van Suriname en H. J. Bentzon van Tchesme; uitgezeild C. C. B. Fullbrun naar Batavia, H. F. Zeylstra naar Suriname, H. Bos naar Havanna, F. J. Watts naar Baltimore, H. G. Greven en J. V. Veenhorst n. Konstantinopel, R. J. Kuiper naar Triest, G. J. Nieuwland naar Londen en C. Ouwehand naar Hull.

Kapitein W. van der Zee, van Batavia in Texel binnen, heeft den 19 october bij Cracatoa gepraaid het schip *Jacob Roggeveen*, kapit. H. Rolff, van Amsterdam naar Batavia.

Kapitein N. Rademaker, bovengenoemd, rapporteert, den 9 october bij Anjer gepraaid te hebben het fregatschip *de Vrienden*, kapitein D. Herderschee, van Amsterdam naar Batavia.

Door kapitein M. van Binnen, met het schooner-kofschip *Sieke van der West*, op de reis van Rio-Janeiro naar Hamburg, den 3 dezer in Texel binnengeloopen, is den 29 januarij op de hoogte van Lezard gepraaid het schip *Antonia*, kapitein A. Hendriks, van Amsterdam naar Suriname.

Te Terschelling niets binnengekomen; uitgezeild M. F. Christoffers (van Libau) naar Tréport, R. Lamb (van Yarmouth) naar Hamburg en J. Ohm (van Ostende) naar Bremen.

Aangaande het op den Zuidwal, bij Terschelling, vastgeraakte schip *Queen Victoria*, kapitein M. H. Schau, van Smyrna n. Amsterdam, wordt gemeld, dat het zwaar lek geworden en men bezig was de lading gedeeltelijk in beschadigden staat te lossen.

Te Vlissingen zijn ter reede gekomen N. P. Hansson v. Charleston, T. Jackson v. Londen en G. Hansson v. Pillau, allen n. Antwerpen, en J. L. de Vries van Bordeaux, naar Brussel bestemd; uitgezeild L. F. Mussche (voor C. Sheridan) naar St. Thomas de Guatimala, J. J. de Meire naar Triest, J. J. Reeners en J. H. Weijerts (voor T. Smit) naar Hull, C. Tolman naar Londen, E. Curtis en C. Korff naar Sunderland, C. Svensson naar Bergen en J. Sommen n. Stavanger, allen van Antwerpen.

Te Triest is aangekomen J. J. Koster en te Genua J. Tiemann van Rotterdam; te Cette H. J. Brouwer van Marseille, om de lading voor Rotterdam te completeren; te Lissabon A. den Breems v. Vlaardingen, J. H. Hut en K. Ouwehand van Amsterdam, en te Havre R. R. Tunteler van Cardiff.

Volgens berigten uit Java, waren te Batavia aangekomen: den 2 october *Lucipara's*, J. van Duin, *Wilhelmina Lucia*, J. P. Carst, en *Diligence*, L. Smit, van Amsterdam, *Sara Lydia*, B. van der Tak, *Kolonel Koopman*, N. Olufs, en *Ternate*, S. van de Koppel, van Rotterdam, *Nieuwland*, H. H. Rademaker, van Padang, den 3den *Brazilien*, C. T. Reus, van Port Natal, den 4den *Wassenaar*, K. Spiegelberg, van Amsterdam, den 6den *Koning Willem de Tweede*, L. C. E. van der Brugh, van Rotterdam, en den 8sten *Jacoba Maurina*, G. van Meedevoort, van Samarang, om spoedig naar Amsterdam te zeilen.

PRIJZEN der EFFECTEN, te *AMSTERDAM*,
Woensdag den 7 Februarij:

Nederl. Werk. Schuld 2½ pc. 55 7/16; id. 5 pc. 100⅛ a 100 3/16; Amortisatie-Sijndicaat 4½ pc. 95¼ a 95⅜, gebl. 5/16; idem 3½ pc. 81; Aand. Handel-Maatschappij 4½ pc. 141⅞ a 142, gebl. 141¾; Oostind. Leen. 5 pc. 99¾ a 99 13/16, gebl. ¾; Aand. [illegible] 76¼ a 77, gebl. 76¾. *Rusland*, Obligatien bij *Hope en Co.*, 5 pc. 108⅛ a 108 3/16, gebl. ⅛; idem 1833, 5 pc. 108½. Negot. 18 31/33, 5 pc. 99¼; id. 1840, 4 pc. 91⅞ a 91 15/16; id. *Stieglitz*, 4 pc. 90⅞ a 91. *Spanje*, bij *Ardoin*, 5 pc. 21 11/16 a 21 13/16, gebl. ¾; idem Onbep. 5 pc. 19½ a 19¾; idem Coupons 26½ a 28, gebl. 27⅛; Nieuwe 3 pc. 34¼ a 34 5/16, gebl. 5/16; Passief 5⅞ a 5 15/16; Uitgest. 7 9/16 a 7 11/16, gebl. ⅝. *Portugal*, te Londen, 2½ pc. 49 7/16 a 49½. *Polen*, Aandeelen *f* 173½; id. 1835, *f* 176½. *Griekenland*, te Londen, 5 pc. 12½ a 12¾. *Philadelphia*, Bank 6 3/16. *Brazilië*, te Londen, 5 pc. 80½ a 80¾. *Columbia*, ex Venezuela, 5 pc. 9⅞. *Peru*, te Lond., 6 pc. 15 1/16. *Mexico*, te Lond., 5 pc. 33¼ a 33½, gebl. ⅜.

KOERS VAN HET GELD:
Beleening 4½ per cent; Prolongatie 4½ per cent.

PRIJZEN VAN EFFECTEN TE *ROTTERDAM*,
Woensdag den 7 Februarij:

Werkel. Schuld 2½ pc. 55 7/16 laagste koers, 55½ hoogste koers; id. 5 pc. 100⅛; Handel-Maatsch. op Rescontre 4½ pc. 141¾; Oostindische Leening, 5 pc. 99¾; Holl. Spoorweg-Maatschappij, 5 pc. 76½. Spanje, onbepaalde Stukken 5 pc. 19¾ l. k., 19 13/16 h. k.; Coup. 26¼ l. k., 26½ h. k., 26¾ gebl. k.; id. 3 pc. 33¾; Fransche Uitgest. 7½ l. k., 7⅝ h. k. Rusland, bij *Hope & Co.*, 4 pc. 91¾. Peru, Coupons *f* 1 11/16. Griekenland, enkele blaauwe Coupons *f* 1¾ l. k., *f* 1 7/16 h. k.

Den 6 dezer waren te Antwerpen de 5 pcts. *Ardoins* 21¾.

WISSELKOERS te *ROTTERDAM*,
den 6 Februarij.

Londen, 2 maanden *f* 12. 07½, kort *f* 12. 12½.

SCHIEDAM den 7 Februarij:

Jenever, het Nederl. Vat, zonder Fust, *f* 18. 18½ zonder de belasting. [illegible]

*** *De Commissie van Beheer over de Negotiatie tot Aanbouw eener Nieuwe Zaal in de Societeit* HARMONIE roept, bij deze, de Aandeelhouders in gemelde Negotiatie op, om bij te wonen eene Algemeene Vergadering, op Vrijdag 9 Februarij 1844, des middags ten half een ure, in de Zaal der Maatschappij *Verscheidenheid en Overeenstemming*, op de Scheepmakershaven alhier, ten einde over eenige punten van algemeen belang te delibereren en daarop te besluiten; zullende niemand worden toegelaten dan op vertoon zijner Aandeelen.

Rotterdam den 5 Februarij 1844.

De Commissie voornoemd,
C. VLIERBOOM, *President*.
D. R. GEVERS DEYNOOT, *h. t. Secretaris*.

*** *Das Niedergericht hieselbst hat auf Anhalten* Notarii P. L. G. MÜLLER *und* J. G. F. GOERING mand. noie. JAN VAN VOLLENHOVEN Corneliszoon *in Rotterdam als* executorum testamenti defti. AART DE BEURS-STIERMANS *ein Proclam dahin erkannt*:

Dass Alle und Jede, welche an die Verlassenschaft des im Jahre 1764 zu Rotterdam gebornen und am 21sten October vorigen Jahrs hieselbst verstorbenen AART DE BEURS-STIERMANS, *auch* AARDT DE BEURS-STIERMANS, STIERMANNS *und* STYERMANNS *genannt — Erb- oder andere Ansprüche zu haben vermeynen, insbesondere Diejenigen, welche dessen am 22sten September* 1843 *hieselbst errichteten und am* 30*sten October desselben Jahrs publicirten Testamente, worin nach Anordnung vielfacher Legate und Vermächtnisse das übrige Vermögen den ehelichen Descendenten der verstorbenen Frau* JOHANNA VAN VOLLENHOVEN, *geb.* Bos, *bei Lebzeiten Ehegattin des gleichfalls verstorbenen Herrn* CORNELIS VAN VOLLENHOVEN *in Rotterdam, nach dem Repräsentations-Rechte vermacht worden ist, — oder der in diesem Testamente verfügten Umschreibung von Grundstücken, Hypothekposten oder Staatspapieren, so wie der Transferirung von Renten-Inscriptionen und Tilgung von Clauseln auf der* execut. noie. *Imploranten alleinigen Consens zu widersprechen gesonnen seyn mögten, schuldig seyn sollen, bis zum 3ten Juni* 1844, *als einzigem und peremtorischen Termine-Auswärtige durch gehörig Bevollmägtigte — im Niedergerichte sich zu melden, bei Strafe des Ausschlusses und ewigen Stillschweigens.*

Hamburg, den 15ten Januar 1844.

Zu Beglaubigung
G. PEMÖLLER Dr., Actuarius.

*** *Bekendmaking, ingevolge Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.*

Bij Notariële Acte, op den 31 Januarij 1844 te Rotterdam gepasseerd, deugdelijk geregistreerd, hebben de Heeren MARINUS CAREL LAURENS COOL en ELIZA JOHANNES MARIUS MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, beiden Commissionairs, wonende te Rotterdam, met elkander aangegaan eene VENNOOTSCHAP, tot den COMMISSIEHANDEL in alle soorten van GRANEN, ZADEN, PEULVRUCHTEN en alles wat verder tot dezen Handel behoort, en zulks onder de Firma van ***COOL en VAN SWIJNDREGT***, welke door beiden zal worden geteekend in, en omtrent alle zaken de voornoemde Vennootschap directelijk aangaande; zijnde deze Vennootschap aangegaan voor den tijd van Twee Jaren, te rekenen van den 1 Januarij 1844, en mitsdien zullende eindigen den 31 December 1845, terwijl het daarvoor zal worden gehouden dat dezelve vervolgens van twee tot twee jaren op denzelfden voet is gecontinueerd, in geval die door geen der Vennooten zes maanden vóór de eindiging van elken termijn zal zijn opgezegd.

*** Bij onderhandsche Acte, van dato Rotterdam den 27 Januarij 1844 en Manheim den 1 Februarij 1844, behoorlijk geregistreerd, is tusschen de Heeren JOHANN HEINRICH SCHMASEN, Commissionair te Rotterdam, en den Heer CARL FRIEDRICH SICK, Commissionair te Manheim, overeengekomen om de VENNOOTSCHAP in den COMMISSIEHANDEL, tusschen hen te Rotterdam, onder de Firma van ***DURSELEN & COMP.***, bestaande, en welke met den laatsten December 1843 zou geëindigd zijn, nog voor Vijf Jaren, en dus tot den laatsten December 1848, op denzelfden voet te blijven continueren. Geschiedende hiervan deze bekendmaking, ingevolge het bepaalde bij Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

*** Bij de Wed. G. GLASER, *Instrument- en Messenmaker*, in de Hoofdsteeg, L. nº 119, te Rotterdam, zijn de gerenomeerde TANDMIDDELEN, bereid door de *Gebroeders* DENTZ, *Tandmeesters van HH. MM. den Koning en de Koningin* en *van HH. KK. HH. den Prins van Oranje* en *Prins* Frederik *der Nederlanden, enz. enz.*, te bekomen, als: 1º, *Parelwassching* en *Tand-Opiat*, dienende om het Gebit te versterken, de Tanden en Kiezen te zuiveren en tot in den hoogsten ouderdom te conserveren, a *f* 2, 50; 2º, Veritabele *Mondspoeling* voor Scorbut, Blaauwschuit, Rhumatieke pijnen in den Mond, en bijzonder tot het aangroeijen en versterken van het Tandvleesch, a *f* 3; 3º, *Tand-Poeder*, tot zuivering en witmaken der Tanden, à 50 *centen*; 4º, *Poeder Dentifrique et Antiscorbutique*, a *f* 2; 5º, *Tand-Elixer*, om de Tanden ivoor wit te maken, zonder het Glazuur te benadeelen, a *f* 1, 10; 6º, *Eau de Blanchard*, om Kies- en Tandpijn, uit zinkens voorkomende, te verdrijven, a *f* 1, 25, en 7º, *Liqueur Philodontique*, tot soigneren en witmaken der Tanden, a *f* 3, 50.

*** Degenen welke iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Papieren onder zich mogten hebben, betreffende de Nalatenschap van wijlen Mevrouw de Wed. MACHIELSE, geb. REES, gewoond hebbende en onlangs overleden te Rotterdam, gelieven daarvan opgave, betaling of afgifte te doen, vóór of op den 15 Februarij 1844, ten Kantore van den Notaris *VAN DER HOOP*, aldaar.

f 600 GULDEN BELOONING

of naar evenredigheid meer, worden uitgeloofd aan hem, die een Man van onbesproken gedrag, en van kunde in den Handel, in eene vaste betrekking van 's jaarlijks *f* 800 of meer kan brengen. Hij spreekt en schrijft vlug *vier* Talen, en wenscht of als Boekhouder, zoo als hij thans is, of als Correspondent, Agent of Reiziger geplaatst te worden. Hij bezit de beste getuigschriften, heeft ook aanbevelingen van aanzienlijke Huizen hier ter Stede, en kan met half Maart of April intreden. Adres *franco*, onder de letters M H, aan den Boekhandelaar *S. VAN REYN SNOECK*, Hoofdsteeg, H. 130.

*** De HOUDERS van de COGNOSSEMENTEN over diverse Goederen aan Order, alhier aangebragt per het Schip *Maria*, Kapitein *S. M. Tanger*, van Marseille, worden verzocht zich ten spoedigste aan te melden ten Kantore van *KUYPER, VAN DAM & SMEER*.

*** Een ieder wordt gewaarschuwd geen CREDIET te verleenen aan de EQUIPAGE van het Zweedsch Schoonerschip *Gotha*, Kapitein *C. M. Sundberg*, als zullende daarop zonder voorkennis van genoemden Kapitein geene betaling geschieden.

*** NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.
ROTTERDAM, NIJMEGEN, ARNHEM, KEULEN, MAINZ en MANHEIM.

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*,
des Maandags en Vrijdags, des morgens ten 7 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*
des Woensdags, des morgens ten 7 ure, te beginnen met 14 Februarij 1844.

Van *Nijmegen* naar *Keulen*
des Dingsdags en Saturdags, des morgens ten 6 ure.

Van *Arnhem* naar *Keulen*
des Donderdags, des morgens ten 6 ure, te beginnen met 15 Februarij 1844.

Van *Keulen* naar *Nijmegen*
des Dingsdags en Vrijdags, des morgens ten 7 ure.

Van *Keulen* naar *Arnhem*
des Zondags, des morgens ten 7 ure, te beginnen met 18 Februarij 1844.

Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*
des Woensdags en Saturdags, des morgens ten 6 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam*
des Maandags, des morgens ten 9½ ure, te beginnen met 19 Februarij 1844.

ROTTERDAM — ANTWERPEN.

Van ROTTERDAM naar ANTWERPEN.

Maandag	12 Februarij, des morgens ten	9½ ure.
Vrijdag	16 „ „ „	3 „
Maandag	19 „ „ „	5 „
Vrijdag	23 „ „ „	6½ „

Van ANTWERPEN naar ROTTERDAM.

Woensdag	14 Februarij, des morgens ten	6½ ure.
Zondag	18 „ „ „	9½ „
Woensdag	21 „ „ „	12½ „

(des nachts tusschen 20—21 Februarij).

Zondag 25 Februarij, des morgens ten 2½ ure
(des nachts tusschen 24—25 Februarij).

De Dienst der Stoombooten op Mainz enz. zal spoedig worden aangekondigd.

*** STOOMJAGTEN,
varende in het Beurtveer tusschen
MIDDELBURG, DORDRECHT, ROTTERDAM
en op alle daar tusschen gelegen Plaatsen.

Van MIDDELBURG:

Zondag	den 11	Februarij,	des morgens ten	4½ ure.
Dingsdag	„ 13	dito,	„ „ „	6½ „
Woensdag	„ 14	dito,	„ „ „	7 „
Vrijdag	„ 16	dito,	„ „ „	9½ „

Van ROTTERDAM:

Vrijdag	den 9	Februarij,	des morgens ten	6½ ure.
Zondag	„ 11	dito,	„ „	8½ „
† Dingsdag	„ 13	dito,	„ „	8 „
† Woensdag	„ 14	dito,	„ „	5 „

*** STOOMVAART TUSSCHEN
***ROTTERDAM* EN *DUINKERKEN*.**

De Stoomboot *Prinses van Oranje*, Kapitein *H. C. Kool*, zal van hier vertrekken den 15 Februarij 1844.

Adres bij *JOH.s OOMS* Ez. & Co., Agenten te Rotterdam.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar NEWCASTLE, het Engelsch Schoonerschip *William & Helen*, Kapitein *J. Armstrong*.

Naar LEITH, het Engelsch Schoonerschip *Regina*, Kapitein *W. Gains*.

Adres bij *CHRIST. REINCKE* en bij *GEO. LEVINGSTON*, Cargadoors.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar GLASGOW, het Eng. Schoonerschip *Rotterdam*, Kapitein *John Turner*.

Naar NEWCASTLE, het Engelsch Brikschip *Ellen Murray*, Kapitein *Thos. Cree*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Alida*, Kapitein *A. H. Oldenburger*.

Adres bij *D. BURGER & ZOON*.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar NEW-YORK, het snelzeilend gekoperd Zweedsch Brikschip *Columbus*, Kapitein *L. P. Stillström*.

Naar BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Femmy*, Kapitein *J. K. Bolhuis*.

Naar NEWRY, het Nederlandsch Kofschip *Eliza*, Kapitein *P. H. de Boer*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Hendrika*, Kapitein *F. H. Plakker*.

Naar ST. PETERSBURG, het Nederlandsch Kofschip *Zeemeeuw*, Kapitein *D. M. Noordhoek*.

Naar ST. PETERSBURG, het Nederlandsch Schoener-Kofschip *Archangel*, Kapitein *H. B. Conter*.

Adres ten Kantore van *KUYPER, VAN DAM & SMEER*.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar SURINAME, het Nederlandsch gezinkt Brigantijnschip *Koophandel*, Kapitein *F. Popken*.

Naar NEW-YORK, het Bremer gekoperd Fregatschip *Ann*, Kapitein *J. C. H. Grote*, om spoedig te vertrekken.

Naar NEW-YORK, het Nederlandsch snelzeilend gekoperd Barkschip *Libra*, Kapitein *U. Trip*.

Naar LIVERPOOL, het Nederlandsch gezinkt Barkschip *Urania*, Kapitein *A. J. de Jonge*.

Naar BELFAST, het Nederlandsch Smakschip *Vrouw Christina*, Kapitein *H. R. Dood*.

Adres ten Kantore van *HUDIG & BLOKHUYZEN*.

*** Te ROTTERDAM liggen in Lading:

Naar NANTES, het Nederlandsch Kofschip *Onrust*, Kapitein *P. R. Huisman*.

Naar ROUAAN, het Nederlandsch Kofschip *Vesta*, Kapitein *G. W. Lohman*; vertrekt in het begin der volgende week.

Naar HAVRE en ROUAAN, het Nederlandsch Kofschip *Jenny*, Kapitein *A. H. van Wijk*.

Adres bij *JOH.s OOMS* Ez. & Co., Cargadoors.

*** Echt *Engelsch* **REY GRASZAAD** is, even als in vorige jaren, te bekomen bij *H. VAN GILSE VAN DER PALS*, Hoofdsteeg, L, n.° 103, te Rotterdam.

*** **EEN DISTELEER-KETEL EN SLANG, VAN 3 a 16 VAT,**

wordt *TE KOOP* gevraagd. Adres, met opgave van Prijs en Wigt, onder de letters J S, bij *P. M. BAZENDIJK*, Boekhandelaar, aan de Leuvehaven.

*** Men verlangt Twee bekwame **SCHOENMAKERS-KNECHTS**, met den Kost en Inwoning, doch van goede getuigenissen voorzien en geschikt voornamelijk voor Zwaar Werk. Adres bij *P. M. BAZENDIJK*, Boekhandelaar, aan de Leuvehaven.

*** Men verlangt met Mei of eerder een APOTHEKERS-BEDIENDE, van goede getuigschriften voorzien, binnen Rotterdam. Adres, onder letter B, bij de Boekdrukkers de Wed. *LOCKE & ZOON*, in de Vischsteeg aldaar.

*** Indien eene **BURGER-DOCHTER**, het zij Wollen- of Linnennaaister, van de Protestantsche Godsdienst, en van goede Getuigschriften voorzien, verlangen mogt bij Burgerlieden INWONING te hebben, kan zij zich adresseren op de Meent, n.° 262, boven.

*** *TE HUUR* eene roijale **VOORKAMER**, benevens **SLAAPKAMER**, beide Gestoffeerd, en Vrolijk Uitzigt hebbende op een der Singels, benevens genot van een grooten **TUIN**. Adres bij de Boekdrukkers de Wed. *LOCKE & ZOON*. Brieven *franco*, onder letter T.

*** *TE HUUR*, tegen primo Mei, in het beste gedeelte van de Binnenstad, een zindelijk en zuiver **BOVENHUIS**, voorzien van vele Gemakken, waaronder eene goede Welpomp. Adres bij de Boekhandelaren *J. VAN BAALEN en ZONEN*.

*** *TE KOOP* een modern **HUIS**, met een fraaijen TUIN, KOETSHUIS en STALLING. Te bevragen bij den Mr. Metselaar *G. NIMMO*, aan de Korte-Hoogstraat, E, 286. Brieven *franco*.

*** *TE HUUR*, tegen Mei aanstaande, een BENEDENHUIS, staande op de Melkmarkt, geschikt voor alle Neringen, voor den Huurprijs van *f* 325; als mede een Net BOVENHUIS, op den Schiedamschendijk, voor *f* 180; kunnende, des verkiezende, dadelijk aanvaard worden. Te bevragen Leuvehaven, A, 240.

*** **Heden avond ten zeven ure**

BOEKVEILING ten Huize van *H. NIJGH*, Hoogstraat.

BOEKEN N.° 901—1196.

SCHOOLWERKJES, LIEFHEBBERIJEN.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris *SMMUS AMMEERBURG*, residerende te Hillegersberg, als daartoe benoemd door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam en als last hebbende van zijne Principale, is van meening om op Saturdag den 10 Februarij 1844, des namiddags ten 5 ure, te Hillegersberg, ten Huize van Mejufvrouw de Wed. *van den Hove*, in het openbaar te veilen en aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te verkoopen:

N.° 1. Eenen hechten, sterken en bijzonder gunstig gesitueerden **WIND-PAPIERMOLEN**, genaamd ***DE VRIENDSCHAP***, met deszelfs WERKHUIS, HANG-, TOUW- en LOMPENSCHUREN, benevens alle Vaste en Losse GEREEDSCHAPPEN, tot denzelven Molen behoorende; voorts de **HUIZING**, daarnevens gelegen, bestaande in Twee KNECHTSWONINGEN, BEPOTING, BEPLANTING en ERVE, alles staande en gelegen in den Berg- en Broekpolder, binnen de gemeente Hillegersberg, strekkende vóór van de Strekkade tot achter aan den Plas, wijk B, nummer 58, Kadaster sectie A, nummers 1243 tot en met 1252. In de Grondbelasting over den jare 1843 aangeslagen geweest tot *f* 76, 11½. Te aanvaarden den 1 Maart 1844.

N.° 2. Een HUIS en ERVE, gequoteerd wijk B, n.° 64, als mede een HUIS, STALLING, SCHUUR en ERVE, gequoteerd wijk B, n.° 65, naast bij elkander staande en gelegen in den Berg- en Broekpolder, gemeente Hillegersberg, strekkende van den Bergweg tot aan den Dijk van de droogmaking des Polders genaamd de Honderd en Tien Morgen, belend ten noorden en zuiden *Jacobus Conijn*. In de Grondbelasting over den jare 1843 aangeslagen geweest tot *f* 18, 74. Belast met het maken en uit de Schouw houden van de helft in een eind Berg- en Broeksche Rottekade, n.° 150, in het geheel lang circa 89 Palmen. Te aanvaarden den 1 Mei 1844.

Inmiddels zijn nadere onderrigtingen te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, te Hillegersberg, als mede ten Kantore van den Notaris *VAN DER HOOP*, aan de Korte-Hoogstraat te Rotterdam, terwijl de te veilen Percelen nog vóór de veiling kunnen bezigtigd worden.

*** Op Maandag den 12 Februarij 1844, en de twee of drie volgende dagen, zullen, eerst ten Huize van de Weduwe *Johannes Kwisthout*, in *den Zandberg*, buiten de Ginnekenpoort, vervolgens ten Huize van .... *Mol*, in de Herberg *de Zwaan*, te Princenhage, en daarna ten Huize van *M. Vlamings*, in de Herberg *de Vrachtwagen*, in het Ginneken, alles bij Breda, in het openbaar worden geveild en, genoeg geldende, verkocht, betaalbaar vóór of op den 1 October 1844: Een aanzienlijk getal Zware **EIKEN-, BEUKEN- en DENNEN-BOOMEN**, geschikt voor Scheepsbouw-, Molen- en ander Timmerwerk; alles breeder omschreven bij Biljetten en in de Notitien, welke te bekomen zijn bij de Boschwachters, in het Ulrenhoutschebosch en in het Mastbosch, onder de gemeente Ginneken, en in het Liesbosch, onder de gemeente Princenhage.

Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Rentmeester dier Bosschen, te Breda.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

Mr. *JOANNES BERNARDUS VAN DER VEN*, Notaris residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principalen is voornemens om op Woensdag den 14 Februarij 1844, des namiddags ten 4 ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Geldersche-kade aldaar, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk en welgelegen HUIS, thans ingerigt tot eene *Koekbakkerij*, BOVENWONINGEN, PAKHUIS, KELDER en ERVE, staande en gelegen aan de westzijde van den Schiedamschendijk binnen de stad Rotterdam, strekkende vóór van den Dijk tot achter aan eenen gemeenen Gang, waarin hetzelve Pand eenen Vrijen Uitgang heeft, wijk C, n.° 489, Kadaster sectie H, n.° 546. Aangeslagen geweest over den jare 1843 in de Grondbelasting tot *f* 43, 20. Doende aan diverse percelen in Huur de som van *f* 390, 40 's jaars.

N.° 2. Een hecht, sterk, goed betimmerd en welgelegen WINKELHUIS, BOVENWONINGEN, voorts ACHTERHUIS, PAKHUIS, OPEN PLAATS en ERVE, staande en gelegen aan de oostzijde van de Molensteeg binnen de stad Rotterdam, wijk D, n.° 209, Kadaster sectie O, n.s 724, 725, 726. Aangeslagen als voren in de Grondbelasting tot *f* 47, 80. Doende aan diverse perselen in Huur de som van *f* 486 's jaars.

De te veilen Panden zullen twee dagen vóór en des voormiddags van den dag der Veiling kunnen worden bezigtigd, mits voorzien zijnde van een Permissiebiljet, door voornoemden Notaris *VAN DER VEN* af te geven, ten wiens Kantore, aan de Hoogstraat, wijk G, n.° 88, inmiddels nadere informatien zijn te bekomen.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING, IN ÉÉNE ZITTING.

De Notaris Mr. *JOANNES BERNARDUS VAN DER VEN*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principalen, is voornemens om op Woensdag den 14 Februarij 1844, des namiddags ten vier ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Geldersche-kade aldaar, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

Een hecht, sterk en welgelegen HUIS, ingerigt tot *Likeurstokerij*, BOVENWONINGEN en ERVE, staande en gelegen aan de westzijde van den Nieuwen Vogelenzang, binnen de stad Rotterdam, wijk I, n.° 297, Kadaster sectie L, n.° 818. Aangeslagen geweest in de Grondbelasting over den jare 1843 tot *f* 14, 70. Zijnde hetzelve Pand in eigen gebruik en te aanvaarden den 1 Maart 1844.

Het te veilen Pand zal twee dagen vóór en des voormiddags van den dag der veiling kunnen worden bezigtigd, mits voorzien zijnde van een Permissie-Biljet, door voornoemden Notaris *VAN DER VEN* af te geven, ten wiens Kantore, aan de Hoogstraat, G, 88, nadere informatien zijn te bekomen.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

PIETER VAN DER HOEVEN Junior, Notaris, residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principaal, is voornemens om op Donderdag den 15 Februarij 1844, des namiddags ten vier ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade, binnen dezelve Stad, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

Een hecht, sterk en wel gesitueerd HUIS, BOVENHUIS en ERVE, staande en gelegen aan de oostzijde van de Botersloot, nabij de Prinsestraat, binnen Rotterdam, wijk I, n.° 97, op den Perceelsgewijzen Kadastralen Legger voorkomende sectie L, n.° 122. In de Grondbelasting over dezen jare aangeslagen tot *f* 38, 08, en verhuurd tot ultimo April 1844, in twee perceelen, het Benedenhuis tot *f* 130 en het Bovenhuis tot *f* 200, te zamen *f* 330 in het jaar.

Het te Veilene zal twee dagen vóór en op den voormiddag van den dag der veiling kunnen worden bezigtigd, des morgens van 11 tot 1 en des namiddags van 3 tot 5 ure, mits voorzien zijnde van een Permissie-Biljet, door voornoemden Notaris geteekend, ten wiens Kantore, aan de zuidzijde van den Haringvliet, inmiddels nadere onderrigting te bekomen is.

*** H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, F. VAN DAM, F. N. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, W. VAN DAM *H. H. Zn.* en W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, Makelaars, te Rotterdam, als last hebbende van hunne Meesters, zijn van meening op Woensdag den 21 Februarij 1844, des middags ten 12 ure, in de Zaal op den hoek der Scheepmakershaven en Bierstraat, wijk A, n.° 458, te veilen; Eene Lading *Memelsche* **HOUTWAREN**, bestaande in GREENEN BALKEN, GREENEN en VUREN DEELEN, PLATEN en BATTEN, liggende in het Pand genaamd *de Zoutkeet*, nabij de Plantage, en achter den Houtzaagmolen van den Heer *L. Klein*, aan den Hoogenzeedijk.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris Mr. *JOANNES BERNARDUS VAN DER VEN*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van deszelfs Principalen, is van meening op Woensdag den 28 Februarij 1844, aan de Gelderschekade, in het Locaal der Publieke Verkooping aldaar, des namiddags ten 4 ure, in het openbaar te veilen en aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk en gunstig gesitueerd HUIS, waarin de van ouds gerenommeerde en goed beklante KOEKBAKKERIJ, genaamd *DE ZOETE INVAL*, sedert eene reeks van jaren is en alsnog wordt uitgeoefend, voorts BOVENWONING en ERVE, staande en gelegen aan de oostzijde van de Keizersstraat te Rotterdam, wijk B, n.° 308, Kadaster sectie O, n.° 363. Aangeslagen in de Grondbelasting over den jare 1843 tot *f* 60, 25.

N.° 2. Een hecht, sterk en gunstig gesitueerd HUIS, BOVENHUIS en ERVE, staande en gelegen naast het voorgaande Perceel, aan de oostzijde van de Keizerstraat te Rotterdam, wijk B, n.° 309, Kadaster sectie O, n.° 362, Aangeslagen in de Grondbelasting als boven tot *f* 42, 95.

N.° 3. Een hecht, sterk, goed doortimmerd en wel gelegen PAKHUIS, ZOLDERS en ERVE, staande en gelegen aan de noordzijde van het Hang te Rotterdam, wijk D, n.° 23, Kadaster sectie O, n.° 174. Aangeslagen in de Grondbelasting als voren tot *f* 30, 50.

Dezelve Panden zijn in eigen gebruik, en te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen, vóór of op den 1 April 1844.

De twee eerstgemelde Percelen zullen eerst ieder afzonderlijk en daarna gecombineerd worden geveild, zullende tevens de Kooper der *Koekbakkerij* al de tot dezelve behoorende Gereedschappen, als mede den Opstal van den Winkel, kunnen overnemen, op den voet als bij de Conditien zal worden gezegd.

Inmiddels zijn nadere onderrigtingen te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris *VAN DER VEN*, aan de Hoogstraat, als mede ten Kantore van den Notaris *VAN DER HOOP*, aan de Korte-Hoogstraat alhier, terwijl de te veilen Percelen twee dagen vóór en op den voormiddag van den dag der veiling zullen kunnen worden bezigtigd, mits voorzien zijnde van Permissiebiljetten, daartoe door een der gezegde Notarissen af te geven. Zijnde dezelve Panden inmiddels *UIT DE HAND TE KOOP*.

*** **WAARSCHUWING**

aan het Nederlandsch Letterkundig Publiek, tegen de onwettige handelingen van VAN DIEREN en C.°, te Antwerpen, die zich niet ontzien om bij dat Publiek pogingen te laten doen tot het bekomen van inteekeningen op door hen reeds nagedrukte of nog na te drukken *Boekwerken*, waarvan de Oorspronkelijke Uitgave en het regt daartoe geheel het eigendom zijn van de Ondergeteekenden.

Hoewel dat Regt van Eigendom onder de bescherming der Wet staat, en door dezelve alle Verkoopers en Verspreiders van zulke Nadrukken met zware straffen bedreigd worden, — zoo hebben de Ondergeteekenden buitendien, in het belang van den Vaderlandschen Boekhandel, en ter wering van dusdanige verkeerde en onwettige praktijken van Buitenlanders, besloten om hunne OORSPRONKELIJKE UITGAVEN van *P. WEILAND'S* TAALKUNDIG WOORDENBOEK, 5 Deelen compleet, en *P. WEILAND'S* KUNSTWOORDENBOEK, met Supplement, in 2 Deelen compleet, voor het Nederlandsch Publiek tot de veel verminderde prijzen, te weten: het eerstgemelde Werk, in plaats van tot *f* 24, voor slechts *f* 10, en het laatstgenoemde, in plaats van tot *f* 11, voor slechts *f* 5 verkrijgbaar te stellen; waartoe bij alle solide Boekhandelaars van heden af aan bestellingen kunnen gegeven worden.

Dordrecht
den 5 Februarij 1844. BLUSSÉ en VAN BRAAM.

*** De Boekhandelaar H. FRIJLINK, te Amsterdam, geeft uit en heeft alom verzonden:

1. **Het Misdadig Engeland.**
Geschiedkundig Gedenkstuk der Wanbedrijven van het Britsche Staatsbewind. Naar aanleiding der *Histoire Criminelle* van E. REGNAULT; voor Nederlanders bewerkt door *E. VAN DER MAATEN*. *Derde en laatste Deel*, inhoudende: *Holland. — Hollandsche Kolonien. — Port-Natal. — Besluit* (Den inhoud dezer rubrieken vindt men vóór het Leeskabinet 1844, N.° 2). Dit *derde* en *laatste Deel* is *geheel oorspronkelijk*, zijnde voorts alles uit echte Bronnen geput. Prijs . . . . *f* 2, 90.

2. **Mijn Leven, Denken en Werken.**
Naar het Hoogduitsch van *H. ZSCHOKKE*, eenig Schrijver van de *Stunden der Andacht* (*Uren aan de Godsdienst gewijd*). 2 Deelen compleet. *Met Portret!* Prijs . . . . *f* 5, 90.
Hoogst belangrijk is dit Werk van den eerwaardigen Grijsaard, wiens loopbaan toont, wat de mensch doen *kan*, indien hij *wil*. Het Werk was bestemd om na zijnen dood te worden uitgegeven, doch aan den rand des grafs zag hij zich genoodzaakt den sluijer van een geheim op te ligten, dat langen tijd de nieuwsgierigheid van geheel Europa gaande maakte. Als stichtelijke Lectuur aan den eenen en als een hoogst boeijend Werk aan den anderen kant, verdient dit Boek aller aandacht.

3. **Het Oosten en het Westen.**
3 Deelen compleet. *Met Platen*. Prijs . . . *f* 13, 50.
„ Nevens ongemeen levendige schilderingen van de „ Natuur en het Volksleven, vindt men in dit „ voortreffelijk geschreven Reisverhaal ook menige „ belangrijke bijdrage tot den politieken toestand van „ Syrië en Egypte. Wat de Schrijver over Spanje en „ de Spanjaarden zegt, kenmerkt evenzeer den diepzienden onderzoeker als den fijnen beoordeelaar." Deze en meerdere lofspraken van Duitsche Recensenten worden door de uitkomst bevestigd. Des Schrijvers voorspellingen omtrent *Mehemed-Ali* en *Espartero* zijn reeds vervuld, en deze vervulling moet vertrouwen inboezemen op zijn oordeel over andere aangelegenheden.

4. *CH. DICKENS*, **Leven en Lotgevallen**
van ***MAARTEN CHUZZLEWIT***, zijne Bloedverwanten, Vrienden en Vijanden. 2 Deelen. *Met eene menigte Platen*. Prijs . . . . *f* 6, 30.

5. *CH. DICKENS*, **Een Kersprookje.**
Met 3 Vignetten. Prijs . . . . *f* 0, 75.
Men gelieve deze Overzetting van *A Christmas Caroll* niet te verwarren met eene vertaling van hetzelfde Werkje, dezer dagen bij den Boekhandelaar STEMLER uitgekomen.

6. *E. L. BULWER*, **De Laatste der Baronnen.** 4 Deelen compleet. *Met Vignetten op Staal*. Prijs . . . . *f* 11, 60.
Voorts wordt op den eersten van elke maand verzonden een VERVOLGNUMMER van

7. **Het Leeskabinet.** Mengelingen tot gezellig Onderhoud voor Beschaafde Kringen.
N.° 1 en 2 van den Jaargang 1844 ziet het licht. Prijs per Jaargang van 12 Nummers of 4 Boekdeelen met Platen . . . . *f* 10, 50.

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.